

BLIŻEJ BIBLIOTEKI

Nr 1/2013

ISSN 2300-0570

Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej

4

Alfons Parczewski – patron
Książnicy Pedagogicznej
w Kaliszu

Ewa Andrysiak

10

Bibliotekarze na straży dzie-
dzictwa i tożsamości lokalnej
Jadwiga Stasiak-Miluśka

13

Sfera sacrum w prze-
strzeni bibliotecznej...
Bogumiła Celer

Odjazdowy bibliotekarz
Jakub Bartolik

30

BIBLIOTEKA PRZESTRZENIA DLA KREATYWNYCH

Droży Czytelnicy,
Oddajemy w Wasze ręce pierwszy numer czasopisma „Blżej Biblioteki. Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej”.

Naszym zamiarem jest stworzyć wokół czasopisma przyjazną społeczność osób, które chcą dzielić się informacją o działalności własnych bibliotek. Głównym celem pisma jest integracja regionalnego środowiska bibliotekarskiego. Mamy nadzieję, iż będzie ono narzędziem wymiany doświadczeń, promocji bibliotek i regionu. Bardzo nam zależy, aby prezentowało działalność bibliotekarzy z różnych typów bibliotek, dlatego wśród autorów pierwszego numeru znaleźli się przedstawiciele biblioteki pedagogicznej, publicznej, szkolnej. Swoimi tekstami wsparli nas członkowie rady redakcyjnej pisma, prof. dr hab. Krzysztof Walczak z artykułem otwierającym numer, prof. dr hab. Ewa Andrysiak, która zaprezentowała postać patrona Książnicy Pedagogicznej - Alfonsa Parczewskiego oraz mgr Jadwiga Miluška-Stasiak, dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku, ukazując nam rolę bibliotekarza jako strażnika dziedzictwa kulturowego. Kolejne teksty prezentują różnorodne sfery działalności bibliotek i ich oryginalne zbiory, a także inicjatywy młodych bibliotekarzy. Anna Wojtyńska pisze o Forach Młodych Bibliotekarzy, które odbywają się od 2006 r. w różnych miastach Polski. Natomiast Jakub Bartolik popularyzuje akcję Odjazdowy Bibliotekarz, zainicjowaną w Łodzi przez Paulinę Milewską, z pochodzenia kaliszankę. Zawartość numeru uzupełniają sprawozdania z konferencji, warsztatów, relacja z zagranicznej podróży kaliskich bibliotekarzy oraz z jubileuszu Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu. Polecamy również *Przegląd wydawnictw o regionie*. Teksty zamieszczane w tej części nie będą pretendowały do miana kompletnych, nie będzie to ranking lecz propozycja, rekomendacja książek, które czekają na swych czytelników. W dziale „Silva rerum” zamieszczone zostały informacje o bibliotecznych wystawach oraz bibliotekarski dowcip nadesłany przez Marię Kubacką-Gorwecką z Biblioteki Głównej MBP im. Adama Asnyka w Kaliszu.

Życząc ciekawej lektury, jednocześnie zapraszam bibliotekarzy do dzielenia się swoją aktywnością zawodową, w myśl hasła Tygodnia Bibliotek 2013 „Biblioteka przestrzenią dla kreatywnych”.

Bądźmy kreatywni, naprawdę warto!

Bożumita Celer
redaktor naczelna

Damian Kłaczekiewicz

X Ogólnopolski Tydzień Bibliotek 8-15 maja 2013

Plakat Tygodnia Bibliotek 2013, aut. Damian Kłaczekiewicz

Artykuły

- 2 **Krzysztof Walczak**, *Blżej Biblioteki - nowe czasopismo bibliotecznego Kalisza*
 4 **Ewa Andrysiak**, *Alfons Parczewski – patron Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, rektor Wszechnicy Wileńskiej*
 10 **Jadwiga Miluńska-Stasiak**, *Bibliotekarze na straży dziedzictwa i tożsamości lokalnej*
 13 **Bogumiła Celer**, *Sfera sacrum w przestrzeni bibliotecznego – obrazki święte w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu*
 18 **Bogusława Nowicka**, *Analiza SWOT jako narzędzie do oceny stanu biblioteki szkolnej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kaliszu*
 24 **Monika Sobczak-Waliś**, *Kaliskie "Archiwa Przełomu 1989-1991"*
 27 **Anna Wojtyńska**, *„O nas, dla nas, z nami” – ogólnopolskie fora młodych bibliotekarzy*
 30 **Jakub Bartolik**, *Odjazdowy bibliotekarz*
 34 **Maria Kubacka-Gorwecka**, *Działalność Działu Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Głównej MBP im. A. Asnyka w Kaliszu*

Sprawozdania i relacje

- 35 **Iwona Maciejewska, Małgorzata Kołodziej**, *Biblioteka Narodowa Katalonii – oczami kaliskich bibliotekarzy*
 36 **Bogumiła Celer**, *„Biblioteki cyfrowe - organizacja - prawo - funkcjonowanie” – sprawozdanie z konferencji*
 38 **Henryka Karolewska**, *Jubileusz Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu*
 40 **Bogumiła Celer, Aldona Zimna**, *„Edukacja informacyjna i medialna w szkole” – relacja z warsztatów*

Przegląd wydawnictw o regionie

- 42 **Ewa Obala**, *Książki regionalne w naszych bibliotekach*

Silva rerum

- 46 Wystawy bibliotecznego
 48 Dowcipny bibliotekarz

► Krzysztof Walczak

Dyrektor Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu,
prof. Uniwersytetu Wrocławskiego

Blżej Biblioteki nowe czasopismo bibliotecznego Kalisza

Nowe czasy wymagają nowych narzędzi działania. Tak można by streścić to, co dzieje się w ostatnich paru dziesięcioleciach w polskim bibliotekarstwie. Z jednej strony całkowite przewartościowanie postrzegania placówki bibliotecznej, widzianej dzisiaj nie tylko jako instytucji przechowującej i konserwującej informację, lecz przede wszystkim mającej znaczący udział w formowaniu społeczeństwa informacyjnego. Z drugiej zaś strony mamy do czynienia z ogromnymi zmianami wewnętrznymi polskiego bibliotekarstwa, poczynając od wielkiego boomu budowlanego i technologicznego (łatwo dostrzec, jak bardzo zmieniły się polskie biblioteki w ciągu ostatnich dwudziestu lat), kończąc na próbach zmiany tradycyjnego modelu sieci bibliecznych, choćby poprzez akcje łączenia bibliotek z innymi placówkami oświaty i kultury czy dokonującą się na naszych oczach faktyczną likwidację sieci bibliotek pedagogicznych.

Wszystkie te zjawiska spotykają się z reakcją środowisk bibliotekarskich, szczególnie żywą w chwili, kiedy trwa dyskusja na temat przyszłości bibliotek szkolnych, spory o sens łączenia bibliotek publicznych z domami kultury, gdy trwożą dramatyczne wskaźniki czytelnictwa i coraz głośniejsze są spory o miejsce i znaczenie książki w świecie informacji elektronicznej i wirtualnej. Stąd też potrzeba dyskusji, wymiany myśli, wreszcie wspólnego działania na rzecz książki i jej czytelnika, bez względu na nośnik informacji, którym się on posługuje.

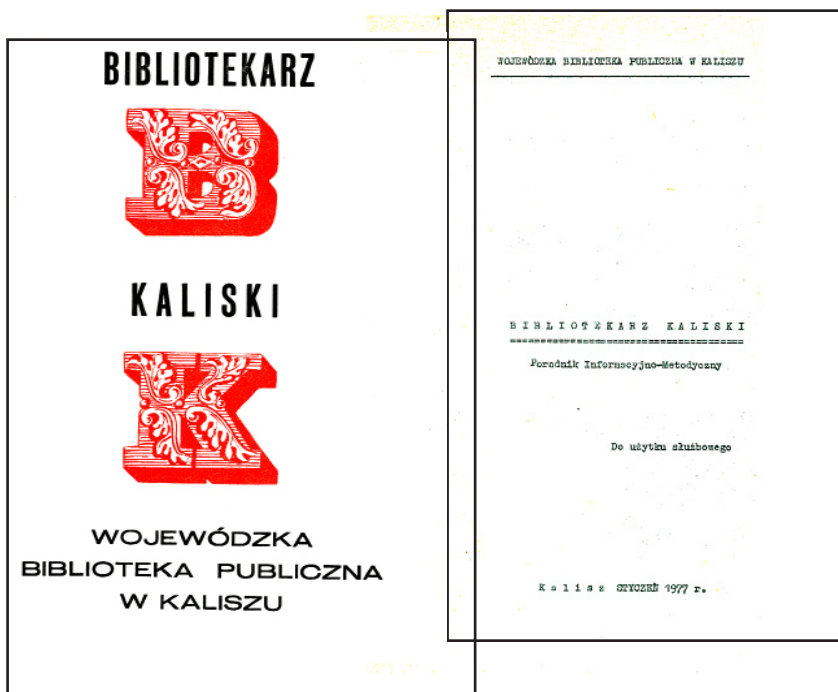
Kalisz i otaczająca go Wielkopolska południowo-wschodnia mają znaczne tradycje biblioteczne, choć reprezentowane są one raczej przez księgozbiory historyczne; bibliotekę kolegium jezuickiego i księgozbiór korpusu kadetów, interesujące biblioteki kościelne i klasztorne, zbiory książkowe Szkoły Wojewódzkiej Kaliskiej i kilka księgozbiorów prywatnych. Nowsze czasy nie okazały się dla tychże księgozbiorów sprzyjające; niemal wszystkie biblioteki dawnego Kalisza zostały rozgrabione i wywiezione, zaś budowane z niemałym nakładem sił i środków księgozbiory dwudziestowieczne uległy zniszczeniu w obu wojnach światowych, dramatycznie traktujących, każda na swój sposób, dorobek kulturowy miasta nad Prosną.

Od lat siedemdziesiątych XX wieku możemy obserwować ponowny rozwój bibliotekarstwa kaliskiego, już nie tylko nadrabiającego bolesne straty wojenne, lecz rozwijającego się w rozmaitych kierunkach. Szczególnie owocne (choć niezbyt bogate materialnie) były ostatnie dwa dziesięciolecia, a to dzięki kadrze bibliotecznej, jakiej miasto dorobiło się w tym czasie. Dziś zauważamy nietuzinkowe działania kulturalne Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka, naukowy dorobek Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego, unikatowe zbiory biblioteki Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej, a także działalność nowych księgozbiorów w bibliotecznym pejzażu Kalisza – bibliotek Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Biblioteki Uczelnianej Państwowej Wyższej Szkoły

Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Kaliskiej. Nadal ważną częścią owego pejzażu pozostają biblioteki szkolne, coraz lepiej wyposażone i coraz lepiej przygotowujące młodzież do korzystania ze źródeł informacji. A przecież przypomnieć też trzeba biblioteki stowarzyszeń (w tym księgozbiór Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), biblioteki kościelne i – tak jak przed dziesiątkami i setkami lat – interesujące księgozbiory prywatne, które z czasem – mamy taką nadzieję – zasilą kaliskie biblioteki.

Podobnie wygląda bibliotekarstwo innych rejonów Wielkopolski południowo-wschodniej. Interesujące i coraz lepiej wyposażone biblioteki publiczne, prowadzące ciekawą działalność na rzecz lokalnych społeczności, pracujące często w trudnych warunkach, lecz stanowiące w swoich powiatach namiastkę księgozbioru naukowego, biblioteki pedagogiczne, biblioteki szkolne, muzealne, stowarzyszeniowe. Wspólnym mianownikiem tych instytucji jest znakomita kadra, której działania, nie zaś raczej skąpe środki finansowe, decydują o efektach pracy bibliotek. Stąd tak ważna staje się wymiana wiedzy, myśli, doświadczeń. Stąd też pomysł pisma, które, nie roszcując sobie pretensji do naukowości, pozwoli na poznanie lokalnych przykładów dobrej roboty bibliotecznej i informacyjnej, tak rzadko przebijających się na łamy ogólnopolskich czasopism fachowych.

Kalisz miał już w swej historii fachowe pismo bibliotekarskie. „Bibliotekarz Kaliski”, wychodzący w latach 1977-1978, przynosił – w skromnej szacie graficznej, charakterystycznej dla owych czasów – zarówno przyczynki do dziejów miejscowej książki, jak i wymianę doświadczeń bibliotecznych czy zestawienia bibliograficzne. Miejmy nadzieję, że podobną rolę pełnić będzie nowy tytuł, powstały dzięki zapałowi, talentom i wiedzy młodej generacji kaliskich bibliotekarzy. Bądźmy zatem razem z nimi „Bliżej Biblioteki”, bliżej czytelnika, bliżej książki.

► Ewa Andrysiak

Wicedyrektor Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu,
prof. Uniwersytetu Łódzkiego

Alfons Parczewski

**- patron Książnicy Pedagogicznej,
rektor Wszechnicy Wileńskiej**

Z Wodzierad do Kalisza

Alfons Parczewski urodził się 15 listopada 1849 r. w majątku Wodzierady w pobliżu miasteczka Szadek (dzisiaj pow. zduńskowski), który wniosła do małżeństwa z Hipolitem Parczewskim Aleksandra z Bajerów¹. Z sześciorga rodzeństwa przeżyli tylko Alfons i Melania (ur. 1850). Początkowo edukacją syna i córki zajmowała się matka, później dzieci uczył nauczyciel domowy b. inspektor szkół rządowych Juliusz Teplicki. Próbował także Parczewski wstąpić w szeregi oddziałów powstańczych, ale próby te udaremniła m. in. matka. W marcu 1864 r. w Gimnazjum Filologicznym w Kaliszu zdał egzamin wstępny i zakwalifikowany został do piątej klasy. W szkole uczył się niewiele ponad rok, w roku 1865 uzyskał maturę i rozpoczął studia na Wydziale Prawa i Administracji Szkoły Głównej Warszawskiej, gdzie w 1869 r. otrzymał stopień magistra prawa i administracji w zru-syfikowanym Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim, powołanym w miejsce zlikwidowanej Szkoły Głównej. Praca magisterska „Rozwój historyczny ekonomiki” opublikowana została na łamach „Ekonomisty” w 1869 r.

KALISZ W ŻYCIU PARCZEWSKIEGO

Praktyka zawodowa

Po aplikacji sądowej, którą odbył w Warszawie, w sierpniu 1872 r. otrzymał mianowanie na pełniącego obowiązki adwokata przy Trybunale Cywilnym w Kaliszu. Do miasta powrócił w listopadzie tego roku, prowadził tu kancelarię adwokacką. W czerwcu 1876 r., po rosyjskiej reformie sądowej, otrzymał mianowanie na adwokata przysięgłego w Kaliszu, adwokatem był do 1 września 1917 r., kiedy odrodziło się polskie sądownictwo państwowe, choć z Kalisza wyjechał w sierpniu 1914 r. Od roku 1883 pełnił także obowiązki obrońcy przy Sądzie Biskupim we Włocławku.

W 1878 r. zawarł związek małżeński z Aleksandrą z Bochdanów (1856-1929), z którą miał córkę Reginę Melanię (1879-1959); z żoną przez wiele lat pozostawał w separacji.

Działalność społeczna i polityczna

Poza pracą zawodową pochłaniała go praca społeczna, o której sam pisał w liście do córki 24 stycznia 1900 r.:

– Pisałaś w jednym z swoich listów, iż słyszałaś [...] o mojej pracy społecznej. Faktycznie jednak można tu bardzo mało robić – bo na każdym kroku są przeszkody i trudności. Jestem w zarządzie prawie wszystkich stowarzyszeń będących w Kaliszu; w towarzystwie muzycznym prezesem, w towarzystwie kredytowym miejskim dyrektorem, w towarzystwie oszczędnościowo-pożyczkowym prezesem rady nadzorczej, w tow. wzajemnego kredytu, które od poprzedniego tym się różni że gdy tamto działa tylko w granicach miasta Kalisza, to operuje na całą gubernię, członkiem rady; jestem wreszcie w komitecie [towarzystwa wioślarskiego] (tutaj faktycznie nieczynny od jakiegoś czasu, [...]) i w dozorze kościelnym. Od miesiąca jestem prezesem Kaliskiego oddziału towarzystwa popierania przemysłu i handlu, który powołałem do życia z zamiarem rozszerzania nauki przemysłu domowego w okolicy. To ostatnie jest prawdziwym poświeceniem; towarzystwo brzydką nosi nazwę, nazywa się rosyjskim i centralny zarząd jest w Petersburgu. W tej tylko formie możliwym było rozwinięcie pewnej dyrektywy w sprawach ekonomicznych; taki sam oddział istnieje

Regina Parczewska
(córka A. Parczewskiego)

je od kilkunastu lat w Warszawie. Ach! prawda – zapomniałem – jestem jeszcze w radzie gospodarczej towarzystwa dobroczynności.

Ale to nie wszystko: działał także Parczewski w Kaliskiej Straży Ogniowej, był członkiem Rady Opiekuńczej Prywatnej Szkoły Realnej, członkiem Komitetu Założenia Średniej Szkoły Handlowej, dalej członkiem Towarzystwa Oświatowego, Towarzystwa Prawniczego, Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, członkiem założycielem Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu.

Parczewski włączał się także w różne inicjatywy; wspólnie z Edmundem Idzikowskim w 1878 r. wystąpił o zezwolenie na wydawanie „Gazety Kaliskiej”, niestety projekt nie uzyskał akceptacji władz; w tym samym roku, razem z Adamem Chodyńskim i Sewerynem Tymienieckim zaangażował się w projekt wydania albumu pamiątkowego dla Józefa Ignacego Kraszewskiego, w związku z przypadającym w 1879 r. jubileuszem 50-lecia pracy twórczej pisarza. Zamiar wydania „Album starożytności kaliskich” poparł Cezary Biernacki, niestety nie udało się go wydać.

W 1900 r. był organizatorem wystawy archeologicznej i zabytków sztuki, w 1905 r. wchodził w skład delegacji społeczeństwa Królestwa Polskiego do Petersburga w sprawie przywrócenia języka polskiego w szkołach, uczestniczył w organizacji strajku szkolnego, w 1909 przemawiał na zamknięciu wystawy pracy kobiet w Kaliszu. Począwszy od 1873 r., wielokrotnie występował w mieście z odczytami („O Koperniku”, „Konstytucja 3 Maja”, „Literatura i odrodzenie ludów celtyckich”, „Z powodu projektowanego traktatu handlowego”, „Wędrowki po starym Kaliszu”). Był honorowym radnym miasta Kalisza, w latach 1906–1914 reprezentował ziemię kaliską jako poseł do rosyjskich Dum Państwowych.

PODRÓŻE - NIE TYLKO NA ŁUŻYCE

W sposób szczególny interesował się kaliski adwokat losem ludności polskiej, która narażona była na germanizację. W wyniku licznych wędrowek po Śląsku, Kaszubach i Pomorzu, które odbył w latach 1880–85, podejmował szereg działań przeciw germanizacji tych ziem, m. in. był inicjatorem wydawania „Nowin Śląskich” (1884–1891) – pisma dla ewangelików polskich na Śląsku. Zainteresowania Parczewskiego skupiały się także wokół mniejszości narodowych, szczególnie ukochał Łużycę, z którymi zetknął się po raz pierwszy w 1875 r., nawiązał tam kontakty z działaczami łужиckimi – Michałem Hórnikiem i Janem Arnoštem Smolerjem, później zaś z Arnoštem Muką, z którymi następnie przez lata spotykał się i korespondował. Od 1875 do 1906 co roku brał udział w walnym zebraniu Macierzy Serbskiej. Na rzecz Łużyc podejmował wiele inicjatyw, m. in. własnym nakładem wydawał dolnołużyckie kalendarze „Pratya”, opracował 15 psalmów cennego zabytku dolnołużyckiego tzw. psalterza z Wolfenbüttel, wydał czytankę dolnołużycką.

W sierpniu 1914, po zniszczeniu Kalisza, osiadł w Warszawie. Włączył się tam w organizację Uniwersytetu Warszawskiego, został dziekanem Wydziału Prawa i Nauk Politycznych (1915–19). Przyczynił się do powstania Wydziału Teologii Ewangelickiej. Jako dziekan i kierownik seminarium prawa kościelnego zabiegał o środki na bibliotekę seminarium i powiększanie jej księgozbioru. Od lipca 1916 do lutego 1919 r. był członkiem Rady Miejskiej miasta Warszawy, a od marca 1918 pełnił funkcję jej wiceprzewodniczącego. W 1917 r. został członkiem Tymczasowej Rady

WOJENNA WARSZAWA

W sierpniu 1914, po zniszczeniu Kalisza, osiadł w Warszawie. Włączył się tam w organizację Uniwersytetu Warszawskiego, został dziekanem Wydziału Prawa i Nauk Politycznych (1915–19). Przyczynił się do powstania Wydziału Teologii Ewangelickiej. Jako dziekan i kierownik seminarium prawa kościelnego zabiegał o środki na bibliotekę seminarium i powiększanie jej księgozbioru. Od lipca 1916 do lutego 1919 r. był członkiem Rady Miejskiej miasta Warszawy, a od marca 1918 pełnił funkcję jej wiceprzewodniczącego. W 1917 r. został członkiem Tymczasowej Rady

Pieczęć własnościowa A. Parczewskiego, którą opatrywał egzemplarze ze swojego księgozbioru

Okladka "Monografii Szadku"
A. Parczewskiego (1870)

Stanu, a w 1918 z wyboru sejmiku powiatowego kaliskiego wszedł do Rady Stanu Królestwa Polskiego. Działal w powołanej w 1919 r. Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie zapominał też o kaliszanych, pomagał przebywającym w stolicy po zniszczeniu miasta w sierpniu 1914 r., działając razem z siostrą Melanią w Towarzystwie Wzajemnej Pomocy byłych Wychowanców Szkół Kaliskich.

W 1918 r. dla potrzeb Biura Prac Kongresowych w Warszawie, przygotowującego materiały na wersalski kongres pokojowy, opracował kilka referatów, w których uzasadniał polskie stanowisko w sprawie granic zachodnich. Prace te, opublikowane w 1919 r. pt. *W sprawie zachodnich granic Polski* („Przegląd Dyplomatyczny” i osobna odbitka), aktualności nabrały po II wojnie światowej.

W WILNIE

Kolejny ważny okres w życiu Parczewskiego to pobyt w Wilnie, dokąd przeniósł się w czerwcu 1919 r., kiedy objął funkcję dziekana Wydziału Prawa reaktywowanego Uniwersytetu Stefana Batorego (1919-1922), następnie rektora (1922-1924) i prorektora uczelni (1924/1925) oraz wykładowcy (do 1930). Wszechnica Wileńska uhonorowała go w 1929 r. tytułem doktora *honoris causa*, a w roku 1930 tytułem profesora honorowego. Dbał również o rozwój biblioteki uniwersyteckiej. W początkowym okresie organizacji Wszechnicy Wileńskiej wchodził w skład Ko-

misji Bibliotecznej Wileńskiej Biblioteki Publicznej i Uniwersyteckiej, a kilka lat później był inicjatorem założenia Towarzystwa Przyjaciół Biblioteki. Sprawy biblioteki zawsze były dla niego ważne, w okresie gdy pełnił funkcję rektora czynił starania o sprowadzenie z Kórniku kolekcji Joachima Lelewela przeznaczonej dla wileńskiej uczelni, co nastąpiło ostatecznie na przełomie 1925 i 1926 r.

Kontakty Parczewskiego z Wilnem rozpoczęły się jednak znacznie wcześniej, już w 1906 r. był kaliszanim inicjatorem założenia Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, od roku 1923 kierował wydziałem III tego towarzystwa, a w 1927 został jego prezesem. W 1923 r. TPN obdarzyło go członkostwem honorowym. Ponadto był prezesem wileńskiego Towarzystwa Prawniczego im. Ignacego Daniłowicza (które powstało z jego inicjatywy), Oddziału Towarzystwa Historycznego w Wilnie i Wileńskiego Oddziału Opieki nad Rodakami za Granicą im. A. Mickiewicza.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I DORÓBEK PISMIENNICZY

Obok pracy zawodowej i społecznej Parczewski miał jeszcze czas na pracę naukową. Od lat 80. XIX stulecia brał czynny udział w zjazdach naukowych (występując na nich z referatami), od 1880 uczestniczył w zjazdach historyków polskich: pierwszym – w Krakowie (1880), drugim – we Lwowie (1885), trzecim – ponownie w Krakowie (1900). Swoją udział zaznaczył w Zjeździe Literatów i Artystów

Był członkiem szeregu towarzystw naukowych:

- Towarzystwa Naukowego Pomocy dla Księstwa Cieszyńskiego (od 1881)
- Litewskiego Towarzystwa Literackiego (Litauische Literarische Gesellschaft, od 1882)
- Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Królestwie Polskim (od 1884)
- Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego (od 1886)
- Kasy Pomocy dla Osób Pracujących na Polu Naukowym im. Józefa Mianowskiego
- Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (od 1915) i innych.

Za wybitną twórczość naukową w 1925 r. odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta (wręczenie odznaczenia miało miejsce w czerwcu 1926).

Polskich (Kraków 1883) i Zjeździe Literatów i Dziennikarzy Polskich (Lwów 1894). Jako prawnik brał udział w organizowanych od 1886 r. zjazdach prawników i ekonomistów polskich (Kraków 1886, Lwów 1889, Poznań 1893, Warszawa 1920, Wilno 1924).

Pozostawił po sobie Parczewski obszerny dorobek piśmienniczy, choć przede wszystkim były to prace o charakterze przyczynkowym, dotyczące prawa, historii, etnografii i archeologii, także oświaty i szkolnictwa wyższego. Wiele artykułów i rozpraw, ogłoszonych w prasie łużyckiej i polskiej, poświęcił tematyce Łużyc. Poza tym na łamach wielu pism zamieszczał artykuły na tematy ekonomiczne, prawne, historyczne, kościelne, czy poświęcone aktualnym wydarzeniom, publikował listy otwarte, przemówienia wygłoszone w rosyjskiej Dumie Państwowej.

Pośród szeregu publikacji warto odnotować wydawnictwa poświęcone Kaliszowi, w tym *Rejestr poborowy województwa kaliskiego 1618-1620* (Analekta wielkopolskie ; t. 1, 1879), *Rys historyczny Towarzystwa Kredytowego miasta Kalisza* (1911), *Szpitala i zakłady dobroczynne wobec projektu samorządu miejskiego na tle stosunków guberni kaliskiej* (1911).

KSIAŻKA W ŻYCIU PARCZEWSKIEGO

Książka towarzyszyła Parczewskiemu przez całe życie. Przez dziesiątki lat zgromadził ponad 7-tysięczny księgozbiór, w którym

dominowały prace z zakresu prawa i historii. Licznie reprezentowane było piśmiennictwo dotyczące europejskich mniejszości narodowych, głównie Łużyc, Śląska, Irlandii, Szkocji, Kaszub, Mazur. W bibliotece była także literatura piękna i historia literatury, prace z zakresu językoznawstwa, geografii, etnografii, sztuki, wydawnictwa dotyczące różnych krajów i narodów m. in. Litwy i kresów wschodnich, Anglii, Bretanii i Gaskonii, Węgier, Czech. Ważną część księgozbioru stanowiły starodruki i czasopisma.

Poszczególne egzemplarze z biblioteki kaliskiego prawnika i obrońcy mniejszości narodowych opatrywane były pieczęcią własnościową z napisem "Księgozbiór Alfonsa Parczewskiego" bądź – znacznie rzadziej – autografem właściciela. Na wielu egzemplarzach znajdują się podpisy członków rodziny, dalej pieczęcie i naklejki z nazwami księgarni, antykwariatów, intrologatorów i nazwiskami właścicieli prywatnych bibliotek. Poza znakami własnościowymi na uwagę bez wątpienia zasługują egzemplarze z dedykacjami dla Parczewskiego, ofiarowane mu jako profesorowi, dziekanowi, rektorowi czy posłowi ziemi kaliskiej, które otrzymał od prawników, ekonomistów, historyków, etnografów, lekarzy, a także kaliszan. Swoje prace ofiarowali Parczewskiemu m. in. Ludwik Finkel, Stanisław Krzyżanowski, Juliusz Kleiner, Stefan Rygiel, Adolf Černý, Władysław Zamoyski.

Książki ze swojej biblioteki prezentował

Parczewski na wystawach w Sieradzu i Kaliszu. W Sieradzu w 1883 r. na wystawie starożytności i dzieł sztuki w 1883, dwa starodruki (z 1545 i 1709 r.) i w 1900 r. w Kaliszu – na wspomnianej wyżej – wystawie archeologicznej i zabytków sztuki w Kaliszu, tu ekspozycja: cenne zabytki sztuki z XVIII wieku, stare druki, druki XIX-wieczne, plany i mapy oraz rękopisy (16), m. in. przywilej Zygmunta Augusta z 1562 r., obejmujący potwierdzenie nadań dla kościoła Ś-go Idziego w Szadku z wieku XIV (rękopis pergaminowy).

Parczewski zmieniał miejsce zamieszkania (Kalisz, Warszawa, Wilno), ale biblioteka przez cały czas pozostawała w Kaliszu. Według informacji Antoniny Meysztowicz (wnuczki Parczewskiego) w Wilnie były tylko książki, których potrzebował (zapewne do prowadzenia wykładów).

Losy biblioteki ważyły się przez kilka lat po śmierci właściciela. W czerwcu 1933 r. córka – Regina Sędzimir – zaoferowała kupno biblioteki krewnemu Walentemu Parczewskiemu z Wilna, ten odmówił, pisząc:

Co do biblioteki tak kochanego Dziadka to jej chyba mimo szczerych chęci nie będę mógł nabyć. Dziękuję Ci za to pierwszeństwo, które byłeś dobrą mi ofiarować. Teraz z gotówką jest trochę mi ciasno większej sumy nie mógłbym na cel powyższy przeznaczyć.

Ofertę kupna rodzina przedstawiła Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu i Belgradzie, zakupem zainteresowana była także strona czeska. Spadkobiercy jednak zdecydowali się ostatecznie, za sprawą Stefana Dybowskiego, sprzedać zbiory magistratowi miasta Kalisza, co nastąpiło w roku 1938. W roku następnym księgozbiór trafił do Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka.

Trzeba dodać, że sam Parczewski zastanawiał się, co zrobić z biblioteką. Świadczy o tym m. in. zachowany fragment testamentu, przechowywany w wileńskim archiwum historycznym, w którym pisał, że część zbioru przeznaczona dla Towarzystwa Prawniczego, bądź w razie jego rozwiązania – Warszawskiemu Towarzystwu Naukowemu. Plany te nie zostały zrealizowane.

Ekspertyzę księgozbioru Parczewskiego po

jego śmierci przeprowadził Edward Chwalewik, na podstawie katalogu kartkowego sporządzonego przez Stefana Dybowskiego, który wyodrębnił w nim 29 grup. Chwalewik utrzymał podział Dybowskiego, dodał tylko dwie grupy: XXX. Starodruki i XXXI. Parczewsciana.

Zachowana do dziś część księgozbioru Alfonsa Parczewskiego, przechowywana jest w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. A. Asnyka i Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej (starodruki).

Alfons Parczewski zmarł 21 kwietnia 1933 r. w Wilnie, pochowany został w Kaliszu w grobowcu rodzinnym na cmentarzu miejskim przy Rogatce. Zatem w kwietniu 2013 r. mija 80 lat od jego śmierci, warto więc na koniec przypomnieć fragment nekrologu opublikowanego w wileńskim „Słowie” (1933 nr 109), w którym czytamy:

Dziesiątki lat wyteżonej, owocnej pracy naukowej i społecznej, – a jednocześnie stałe poszukiwanie terenu do nowych czynów... Słabnące siły czcigodnego starca – a jednocześnie jakże lotny umysł do ostatniej chwili, – jaka wrażliwość na wszystkie zjawiska współczesnego życia politycznego, naukowego, literackiego... Hetmańską miał postać ś.p. Alfons Parczewski, – hetmańską miał duszę... [...].

– „Oto życie, które może być wzorem!...”

Książnica Pedagogiczna otrzymała imię Alfonsa Parczewskiego 14 maja 1994 r. W uroczystości udział wzięła m.in. wnuczka Parczewskiego Antonina Meysztowiczowa z mężem.

- Przypisy •
1. Artykuł opracowano na podstawie: E. Andrysiak, *Książka i ludzie w życiu i pracy Alfonsa Parczewskiego*, Kalisz 2005; też: *Alfons Parczewski (1849-1933). Kaliszanie – rektor Wszechnicy Wileńskiej*, Kalisz 2010 (Kaliszanie ; 1); *W hołdzie wielkiemu Polakowi. Dedykacje i wpisy na egzemplarzach z księgozbioru Alfonsa Parczewskiego*. [Wstęp i oprac. E. Andrysiak], Kalisz 2009.
- Fotografie pochodzą ze zbiorów Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu.

► Jadwiga Miluńska-Stasiak

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
im. Braci Gillerów w Opatówku

Bibliotekarze na straży dziedzictwa i tożsamości lokalnej

Ustawa o bibliotekach z 27 czerwca 1997 r. zawiera między innymi zapis:

Biblioteki i ich zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

Jest to bardzo ważny zapis, gdyż biblioteki od zarania swego istnienia były nie tylko skarbnicami wiedzy. Zachowane do dziś dawne księgozbiory są niezwykle cennym elementem dziedzictwa człowieka. Dzięki pracy i trosce pokoleń bibliotekarzy została zachowana ciągłość wiedzy o dziejach cywilizacji, o wielkich wydarzeniach, ale także o historii najbliższej, do której wielu ludzi ma bardzo emocjonalny stosunek.

Dzieje bibliotek były zawsze ściśle związane z historią kraju i ludzi. W czasach wojen i zaborów polskie księżnice były grabione przez najeźdźców i zaborców. Niektóre księgozbiory prywatne ulegały rozproszeniu wraz ze śmiercią ich właścicieli. Inne, tak jak księgozbiór biblioteki w Rapperswilu, gromadzony wielkim wysiłkiem przez polskich emigrantów z przeznaczeniem dla wolnej Polski i przekazany do niepodległego kraju w 1928 r., uległ w dużym stopniu zniszczeniu w czasie II wojny światowej.

Historia uczy, że nic nie jest zachowane na zawsze, że cały czas należy dbać o najmniejszy skrawek naszego dziedzictwa. Szczególne znaczenie mają tu biblioteki, które są najbardziej powszechnymi instytucjami kultury w Polsce, a jednym z ich zadań jest dbałość o lokalne

dziedzictwo. Dotyczy to szczególnie bibliotek działających na wsi i w małych miastach, gdzie nie ma innej instytucji, np. muzeum, która dzieliłaby z biblioteką obowiązek czuwania nad lokalnym dziedzictwem. Dalsze rozważania dotyczą takich właśnie bibliotek.

Gromadzenie i ochrona lokalnego dziedzictwa przez biblioteki są uzależnione od wielu czynników. Najważniejszym z nich jest człowiek – bibliotekarz posiadający wiedzę na temat lokalnej historii, wybitnych mieszkańców, zabytków i wyjątkowych miejsc, ale także umiejętność korzystania z nowoczesnej techniki. Niezbędna jest współpraca biblioteki z lokalnymi regionalistami, miłośnikami swojej miejscowości czy potomkami wybitnych postaci, a także ze szkołami i różnymi instytucjami. Bibliotekarze powinni cieszyć się zaufaniem osób, które przekazują do biblioteki cenne książki, rodzinne pamiątki, powierzają dokumenty i przedmioty do sфотографowania, digitalizacji czy udostępnienia na wystawie. Solidność i takt bibliotekarzy w kontaktach z tymi osobami może mieć duży wpływ na wielkość i wartość zgromadzonego

przez bibliotekę zbioru regionalistów. Nazwiska darczyńców czy osób udostępniających powinny być, za ich zgodą, podawane do publicznej wiadomości, tak by osoby te zostały docenione. Ważne jest również uzgadnianie praw do publikacji fotografii czy innych dokumentów.

Niejednokrotnie bibliotekarze mają możliwość uświadczenia młodzieży i dorosłym, jak ważne są rodzinne pamiątki, książki, stare fotografie, dokumenty, itp., gdyż zdarza się, że są one niszczone z powodu braku spadkobierców dawnych właścicieli lub braku zainteresowania z ich strony. Takie zbiory można zawsze przekazać do biblioteki, która zachowa je lub przekaże do właściwego muzeum lub archiwum. Ostatnio obserwuje się tendencję do likwidowania domowych księgozbiorów prywatnych. Wśród tzw. „niepotrzebnych książek” można spotkać ciekawe, stare wydania z dedykacjami, podpisanymi, a nawet ekslibrisami. Mogą one wzbogacić księgozbiór biblioteczny, są także świadectwem kultury i zainteresowań ich dawnych właścicieli.

Gromadzenie zbiorów wymaga odpowiedniego zaplecza magazynowego, by po ich rejestracji przechowywane dokumenty i pamiątki znajdowały się w odpowiednich, bezpiecznych warunkach i mogły być z łatwością odszukane. Ten warunek nie jest łatwy do spełnienia ze względu na panującą w wielu bibliotekach publicznych ciasnotę. Wiadomo również, że niewielkie biblioteki nie posiadają odpowiednich warunków i zabezpieczeń do przechowywania szczególnie cennych dla kultury dokumentów. Powinny być one przekazywane do przeznaczonych do tego celu instytucji.

W czasach, gdy informatyzacja opanowuje niemal wszystkie dziedziny życia trudno wyobrazić sobie pracę biblioteki bez sprzętu komputerowego i specjalistycznego oprogramowania. Nowoczesna technika umożliwia łatwy dostęp do cennych, czy

Wizyta wicegubernatora, Opatówek ul. Kościelna, 1913

interesujących jednostkowych dokumentów, które są przedstawiane w formie cyfrowej. Odpowiedni sprzęt, oprogramowanie i wkład pracy niezbędny do stworzenia bazy informacji wiąże się z dodatkowymi nakładami finansowymi. Zadaniem bibliotekarzy jest więc umiejętność przekonania władz samorządowych finansujących bibliotekę o znaczeniu prowadzonej przez nią działalności, a także starania w celu pozyskiwania środków pozabudżetowych.

Niezwykle ważna jest strona internetowa biblioteki poszerzona o informacje regionalne. Docierają one na cały świat i wzbudzają zainteresowanie różnych osób, które najczęściej są wdzięczne za umożliwienie kontaktu z miejscem pochodzenia swoich przodków. Zgłaszają się także studenci, historycy, biografowie, regionaliści zainteresowani zbiorami biblioteki. W rezultacie mogą powstać prace naukowe lub popularnonaukowe zainspirowane posiadanymi przez bibliotekę zbiorami lub wzbogacone zgromadzoną wiedzą. Tak powiększa się wiedza o regionie.

Zbiory biblioteczne stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe są bardzo cenne w prowadzeniu edukacji regionalnej dzieci i młodzieży i mogą mieć duży wpływ na kształtowanie ich poczucia lokalnej tożsamości. Zbiory te mogą stać się inspiracją do spotkań, dyskusji i integracji lokalnej społeczności.

Rola bibliotek w lokalnym środowisku rośnie, gdyż biblioteki starają się nadążać za potrzebami swoich odbiorców i prowadzą coraz bardziej zróżnicowaną działalność. Z jednej strony, dzięki komputeryzacji i dostępowi do Internetu, oferują nowoczesne, niezbędne w obecnych czasach usługi. Z drugiej strony dbają o utrzymanie bliskich relacji z czytelnikami, a także o zachowanie lokalnego dziedzictwa, które w skomercjalizowanym, odhumanizowanym świecie jest symbolem ciągłości dziejów, więzi międzyludzkich i lokalnej tożsamości.

Fotografie pochodzą ze zbiorów Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku.

► Bogumiła Celer

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Sfera sacrum w przestrzeni bibliotecznej - obrazki święte w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu

Święte obrazki, nazywane także dewocyjnymi, religijnymi, popularnymi¹, wydawane są w celu popularyzowania miejsc świętych i kultu czczonych w nich świętych wizerunków. Należą nie tylko do świata religii, ale też świata sztuki, świata przedmiotów codziennego użytku². W bibliotekach zaliczane są do dokumentów życia społecznego. Opracowanie kolekcji obrazków świętych przechowywanych w kaliskiej Książnicy stało się okazją do rozważań nad genezą i sposobem funkcjonowania obrazka religijnego, czego efektem jest poniższy artykuł. W oparciu o dostępną literaturę autorka przedstawiła w zarysie historię obrazka świętego, tematykę, sposoby wytwarzania, sposoby funkcjonowania we współczesnym świecie. Na zakończenie przedstawiona została kolekcja obrazków ze zbiorów biblioteki.

św. Bernardyn ze Sieny

Z HISTORII OBRAWKÓW ŚWIĘTYCH

Trudno dokładnie ustalić kiedy pojawiły się pierwsze święte obrazki. Według legendy ich powstanie przypada na wiek XIV, kiedy to żył pobożny franciszkanin Bernardyn ze Sieny. Zakonnik wzywał ludzi do nawrócenia. Szczególnie surowo wypowiadał się na temat zbyt wykwintnych ubiorów, ozdób, a także kart i kości do gry. W jednym z miast wygłosił bardzo płomiennie kazanie, tak iż miejscowa ludność zebrała i spaliła wszystkie przedmioty zbytku. Po tym wydarzeniu zgłosił się do Bernardyna jeden z rzemieślników, który zajmował się wy-

robem właśnie kart i kości, ze skargą, iż przez jego kazania został bankrutem. Franciszkanin wziął wówczas kartkę papieru i długopis, narysował okrag, w którym napisał słynny trygram Chrystusa IHS czyli Iesus Hominum Salvator - Jezus Zbawiciel Ludzi, oraz słowa: *In Nomine Jesu Omne genu flectatur coelestium terrestrium et infernorum* - *W imię Jezusa zgięło się wszelkie kolano na niebie i na ziemi i pod ziemią*. Kazał rzemieślnikowi drukować takie właśnie karty i rozpowszechniać je zamiast kart do gry. Jak dalej podaje legenda rzemieślnik podobno bardzo się wzbogacił handlując obrazkami Bernardyna ze Sieny³.

św. Krzysztof, 1423
obrazek odnaleziony
w klasztorze
Buxheim nad Jeziorem
Badeńskim

„Kiedykolwiek spojrzysz na oblicze
Krzysztofa, zaprawdę tego dnia nie
umrzesz złą śmiercią”

Tyle legenda, jednak geneza powstania obrazków świętych jest bardziej prozaiczna. Najprawdopodobniej są one kontynuacją miniaturowych ilustracji ze średniowiecznych modlitewników. Przypuszcza się, iż wytwarzano je w pracowniach większych klasztorów i sanktuariów pielgrzymkowych. Pierwsze obrazki święte wraz z rozwojem drzeworytnictwa, pojawiły się pod koniec XIV w. na terenie Włoch, Niemiec, Flandrii. Jednak pierwszym udokumentowanym obrazkiem świętym jest obrazek z postacią św. Krzysztofa, datowany na rok 1423, odnaleziony w klasztorze Buxheim nad Jeziorem Badeńskim. Obecnie znajduje się w Manchester, w Ryland Library. Obrazek zawiera inskrypcję o treści: *Kiedykolwiek spojrzysz na oblicze Krzysztofa, zaprawdę tego dnia nie umrzesz złą śmiercią*.

Przez cały wiek XV najwięcej warsztatów zajmujących się produkcją obrazków powstało na terenach Niemiec. Był to złoty okres produkcji obrazków świętych. Następnie wielkie centra produkcji obrazków znajdowały się w Belgii i Włoszech. Ważnym ośrodkiem produkcji w XVIII w. było miasto Epinal we Francji, gdzie w 1796 r. niejaki Jean-Charles Pellerin założył l'imagerie (obrazkarnię), czyli fabryczkę produkującą seryjnie obrazki nie tylko o tematyce religijnej, ale także historycznej czy dziecięcej. Do dzisiaj funkcjonuje określenie „obrazek z Epinal”. Fabryczkę można dzisiaj zwiedzać. Atrakcją wizyty w epinalskiej manufakturze jest to, że jej oprzyrządowanie ciągle działa i można sobie samemu odbić taki obrazek.

W XVIII w. na Śląsk trafiały obrazki drukowane w Pradze, z czasem w Ołomuńcu i Kralikach Morawskich. Na przełomie XIX i XX w. znaczącymi centrami były Niemcy i Szwajcaria. Zgodnie z zapowiedzią św. Bernardyna było to na tyle intratne przedsięwzięcie, że trudnili się tym także Żydzi. Prekursorami masowego wytwarzania obrazków w Polsce były drukarnie warszawskie, krakowskie i częstochowskie⁴. Powstawały rodzime wytwórnie obrazków związane z sanktuariami (m.in. Jasna Góra, Poczajów, Kalwaria Zebrzydowska, Berdyczów). Obrazki drukowano prawdopodobnie w drukarni Akademii Zamojskiej. Obok obrazków wytwarzanych w drukarniach, w końcu XVIII w. pojawiły się odbitki drzeworytnicze świętych wizerunków wykonywane przez twórców ludowych. Znaczącym ośrodkiem drzeworytnictwa ludowego w XIX w. był Płazów⁵. Od lat 60. XX w. mówi się o schyłku obrazka dewocyjnego.

Obecnie obrazki wydawane są przez polskie sanktuaria, wydawnictwa katolickie i świeckie. Znaczna ich część (zwłaszcza przedstawień uniwersalnych) pochodzi z Włoch⁶.

TEMATYKA

Na obrazkach drukowane są zazwyczaj sceny z życia Najświętszej Marii Panny, wyobrażenia Matki Boskiej, wizerunki Chrystusa i świętych, a także sceny z Pisma Świętego i żywotów świętych. Zwykle są to kopie czczonych wizerunków, czy wyobrażeń będące fantazją producentów (np. sceny Bożego Narodzenia dostosowane dla określonych odbiorców,

aniołowie strzegący dzieci). Są ponadto obrazki zawierające przedstawienia symboliczne (krzyże, kielichy, hostie, winne grona, kwiaty, serca, gołębie). Obok świętych wizerunków pojawiają się na nich także symbole patriotyczne (godła, flagi, herby), rysunki kościołów, w których znajdują się czczone wizerunki, czy sceny dotyczące objawień. Często obrazki są kopiami słynnych dzieł sztuki, obrazów czy rzeźb z kościołów i galerii.

Z czasem wykształcił się także inny rodzaj obrazków tzw. obrazki żałobne, drukowane w związku ze śmiercią znanych i zasłużonych osób, i rozdawane żałobnikom. Zazwyczaj są w kolorze czarno-białym lub utrzymane w ciemnej tonacji. Z przodu jest zwykle wizerunek Jezusa Chrystusa lub Matki Bożej albo św. Weroniki. Z tyłu podobizna zmarłego, jego krótki życiorys, czasami słowa modlitwy za duszę zmarłego.

Swoją specyfikę miały także obrazki z czasów PRL. Władze państwowe utrudniały duchowieństwu druk, kapłani sprowadzali więc obrazki z Włoch lub najczęściej wykonywali fotokopie przedwojennych. W ostatnim czasie modne są (wzorowane na protestanckich) obrazki przedstawiające widoki z natury opatrzone cytatami z Pisma Świętego.

SPOSOBY WYTWARZANIA OBRAZKÓW

Najstarsze święte obrazki były malowane na pergaminie, skórze, łupku, wyszywane i tkane. Później powstawały jako odbitki drzeworytnicze, miedziorytnicze i litograficzne, które ręcznie kolorowano farbami wodnymi. W XV w. w Niemczech użyto po raz pierwszy dwubarwnego drzeworytu. Z czasem do druku zaczęto wykorzystywać staloryt, który umożliwiał pozyskiwanie większych nakładów. Zdobiono je ramkami naśladującymi koronki, potem łożeniami, a także fragmentami tkanin, roślin (kwiatów, traw, drewienek). Obok wartości dekoracyjnej, podnosiły one ich wartość dewocyjną. Zwykle ozdoby te traktowano jako relikwie dotknięte do cudownych wizerunków. Na początku XX w. rozwój fotografii, uprzemysłowienie, rozszerzanie się nowych ideologii, sprawiły, że produkcja obrazków podupadła. W latach międzywojennych ponownie wzrosło zainteresowanie obrazkami,

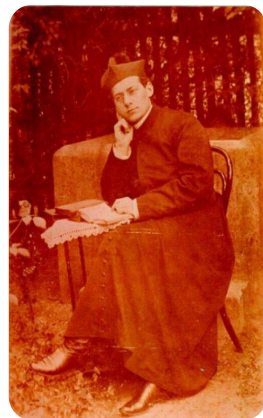
które produkowano masowo. Obecnie rozwój technik drukarskich stwarza producentom obrazków duże możliwości, jest to produkcja masowa, której niestety daleko do artystycznych wytworów z przeszłości.

OBRAZEK ŚWIĘTY I JEGO MIEJSCE WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE

Obrazek dewocyjny jest przedmiotem często bardzo osobistym, pełni funkcję pamiątki, podarunku. Bywa traktowany jako amulet, który chroni przed złem, daje poczucie bezpieczeństwa.⁷ Znaleźć je można w opasłych modlitewnikach, w książeczkach do modlitwy przeznaczonych dla dzieci. Pochowane są w rodzinnych albumach, w szpargałach lub pudełkach z przechowywanymi różnakościami. Zdarza się, że widnieją wetknięte przy ramach obrazów czczonych w domach czy w miejscach naszej pracy. Czasem spotykamy je pozostawione na ławkach w kościołach, kaplicach. Służą wiernym do zaznaczania w książeczkach odmawianych modlitw, spełniają rolę zakładkę do czytanych książek.⁸

Święte obrazki znalazły się także w sferze zainteresowania kolekcjonerów i stały się przedmiotem obszernych kolekcji. Jednym ze znanych w Polsce kolekcjonerów był ks. Leon Formanowicz (1878-1942), znany i ceniony bibliofil i bibliotekarz Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie⁹. W jednym z biogramów możemy wyczytać, iż jego częstymi gośćmi byli znani historycy i bibliotekarze, jak Grycz, Kawecka, Gumowski, którzy przyjeżdżali do niego na konsultacje w pracach z dziedziny bibliotekarskiej. Ks. Formanowicz zbierając grafikę religijną utworzył jedyną w swoim rodzaju kolekcję obrazków świętych liczącą kilkaset egzemplarzy.

Kolekcja była prezentowana kilkakrotnie na wystawach, jedna z ostatnich miała miejsce w 2004 r. pt. „Pomost między przeszłością a teraźniejszością. Obrazki religijne ze zbiorów ks. Leona Formanowicza” w Muzeum Literackim Henryka

ks. Leon Formanowicz
(1878-1942)

Sienkiewicza w Poznaniu. Wystawę zorganizowało Stowarzyszenie im. R. Brandstaettera i dyrektor Biblioteki Raczyńskich¹⁰.

Wiele osób do niedawna miało opory przed handlowaniem obrazkami. Dzisiaj obrazki święte można nabyć na wielu aukcjach internetowych, w antykwariatach. Dla kolekcjonerów szczególnie cenne są obrazki wykonane w technikach szlachetnych, jak: miedzioryt lub staloryt, pergaminowe, koronkowe i ręcznie złożone. Kolekcjonerów obrazków jest coraz więcej, często wypożyczają swoje zbiory na wystawy. Również niektóre biblioteki prezentują własne bogate zbiory obrazków. W 2006 r. taką wystawę zorganizowała Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Przykładem jest także wystawa pt. „Święte obrazki o tematyce maryjnej” zorganizowana w 2007 r. przez Bibliotekę Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu. Na wystawie zgromadzono 750 różnych eksponatów, z których najstarszy pochodził z 1868 r. Obrazki wypożyczone były od kilku prywatnych kolekcjonerów zamojskich. Powstała także wersja online wystawy, którą do dziś można oglądać w Internecie¹¹. Wystawę obrazków zorganizowała także w 2009 r. Biblioteka Publiczna w Gościnie. Obrazki z kolekcji Janusza Pułło prezentowane na tej wystawie stanowiły część zbiorów z ponad 6 tys. obrazków.

Kolekcjonowanie obrazków szczególnie popularne jest we Włoszech. Jednym z bardziej znanych zagranicznych kolekcjonerów jest Stefano Fasoli, posiadający obrazki pochodzące z lat 1700-1900. Kolekcjoner otworzył prywatne muzeum obrazków w Weronie, prezentuje je także na stronie internetowej¹². Przeszukując zasoby Internetu na temat obraz-

ków odnaleźć można również informację o stowarzyszeniu kolekcjonerów obrazków HC Association (Holly Card)¹³, jest to prawdopodobnie jedyne na świecie Międzynarodowe Stowarzyszenie Kolekcjonerów Obrazków Świętych. Stowarzyszenie zrzesza ludzi, którzy nie tylko zbierają obrazki święte, ale także chcą wiedzieć na ich temat niemal wszystko. Jak czytamy na stronie stowarzyszenia: *nie ma znaczenia czy mamy 10 czy 50.000 sztuk, czy są bardzo stare, chromolitograficzne czy drukowane w offsecie, nawet nie*

ważne czy jesteśmy gorliwymi wierzącymi czy też ateistami, możemy stać się członkami stowarzyszenia jeżeli kolekcjonujemy obrazki św. i chcemy dzielić się wiedzą o nich. Stowarzyszenie wydaje także swoje czasopismo „HC magazine”. Kolekcjonerzy w różny sposób popularyzują swoje zbiory, organizują targi i giełdy, prowadzą strony internetowe, blogi, a nawet wykorzystują serwis youtube, gdzie prezentują krótkie filmiki przedstawiające obrazki z własnych zbiorów.

OBRAZKI ŚWIĘTE ZE ZBIORÓW KSIĄŻNICY PEDAGOGICZNEJ W KALISZU

Kolekcja obrazków świętych przechowywanych w Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu liczy około 200 egzemplarzy o różnej tematyce. Dominują przedstawienia maryjne oraz wizerunki świętych i błogosławionych, są też wizerunki Chrystusa, czy też obrazki będące pamiątkami z sanktuariów. Jeden z obrazków jest tzw. obrazkiem żałobnym, wydrukowanym w związku ze śmiercią znanego i zasłużonego ks. Jana Majchrzyckiego, który urodził się w Kaliszu w 1881 r., a zmarł w 1934 r. w Świdrze. Utrzymamy w ciemnej tonacji, z przodu znajduje się podobizna zmarłego, cytat z Biblii i słowa św. Teresy od Dzieciątka Jezus, z tyłu krótki życiorys księdza.

Jeden z najstarszych obrazków w kolekcji pochodzi z roku 1902 r. i przedstawia św. Krzysztofa. Natomiast drugim najstarszym obrazkiem jest rozkładany obrazek wydany *na pamiątkę koronacji M. Boskiej na Jasnej Górze w Częstochowie w 1910 roku*, obrazek został подарowany bibliotece przez dr. med. Zbi-

gniewa Kledeckiego. Kilkanaście obrazków datowanych jest na pierwszą połowę XX wieku. Dużą grupę stanowią obrazki wydane po 1950 r. Na awersach wielu z nich znajdują się odręczne dedykacje zawierające życzenia i błogosławieństwa.

Obrazki pochodzą z wytwórni polskich, włoskich, francuskich. Znaczącą jest kolekcja obrazków belgijskich, które trafiły do zbiorów biblioteki wraz z kolekcją Eligiusza Kor-Walcza. Jeden obrazek został wydany nakładem, założonej w 1889 r., krakowskiej drukarni Juliana Kurkiewicza. Większość znajdujących się w kolekcji obrazków pochodzi ze zbioru

wspomnianego wyżej E. Kor-Walcza. Ofiarodawcą cennych obrazków jest także wymieniony już dr med. Z. Kledecki, a także Jolanta Szymańska – bibliotekarz Książnicy. Kolekcja zawiera również obrazki, które zostały odnalezione w dawnych modlitewnikach przechowywanych w księgozbiorze biblioteki.

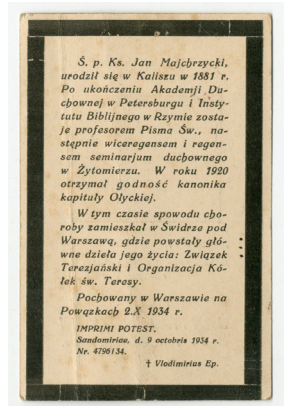
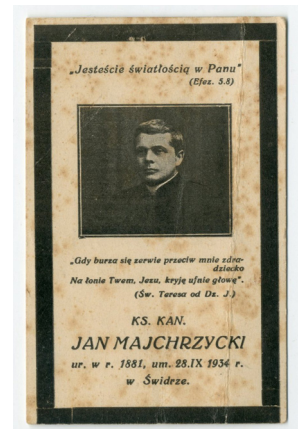
Zbiór ukazuje piękno obrazków świętych, różnorodność technik i stylów w jakich były wydawane. Stanowi dość oryginalny element bibliotecznych zbiorów specjalnych.

Przypisy

1. Zob. J. Wasilewska, *Pamiętka – świętość czy talizman? Dlaczego zbieramy obrazki święte?*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2009, t. 91, s. 59.
2. Por. A. Bereza, *Sposób funkcjonowania współczesnego obrazka dewocyjnego*, „Konteksty” 2002, nr 1-2, s. 135.
3. J. Wasilewska, *Pamiętka...*, s. 60.
4. Tamże, s. 61.
5. *Święte obrazki o tematyce maryjnej*, wystawa 12 grudnia 2006-28 lutego 2007. Biblioteka Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu. [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: http://www.wszia.edu.pl/wystawy/wystawa-nr-28/index.php?zaw=kiedy_sie_pojawily [dostęp: 04.02.2013].
6. D. R. Kawalko, *Uczelnia w prasie i mediach: Niedziela Święte obrazki*, [Dokument elektroniczny] Tryb dostępu: <http://www.wszia.edu.pl/index.php?p=media-o-nas&artykul=724> [dostęp: 04.02.2013].
7. M. Jagiełło, *Od świętości do codzienności: O profanizacji obrazka dewocyjnego u schyłku epoki audiowizualnej*, „Konteksty” 2002, nr 1-2, s. 147.
8. Por. *Święci na papierze: nasi towarzysze*. [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: http://am.jezuici.pl/arc/arc_001.htm [dostęp: 04.02.2013].
9. Leon Marian Formanowicz [Dokument elektroniczny]. Wikipedia. Tryb dostępu: http://pl.wikipedia.org/wiki/Leon_Formanowicz [dostęp: 04.02.2013].
10. MS, *Obrazki święte* [Dokument elektroniczny], „Przewodnik katolicki” 2004, nr 38. Tryb dostępu: http://www.przewodnik-katolicki.pl/nr/historia/obrazki_swiete.html [dostęp: 04.02.2013].
11. <http://www.wszia.edu.pl/wystawy/wystawa-nr-28/index.php> [dostęp: 04.02.2013].
12. <http://www.museodelsantino.it/italiano/index.htm> [dostęp: 04.02.2013].
13. <http://www.ilmondodeisantini.com/hc-association.html> [dostęp: 04.02.2013].

Fotografie

1. Św. Bernardyn ze Sieny, źródło L'innamorato di Siena, „Madre di Dio” 2006, nr 5, Tryb dostępu: <http://www.stpauls.it/madre06/0605md/0605md14.htm> [dostęp: 21.03.2013].
2. Św. Krzysztof, źródło <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:St-christopher-buxheim-1423.jpg?uselang=pl> [dostęp: 21.03.2013].
3. Ks. Leon Formanowicz, źródło http://gniezno.eu/strona32wqf435ge/index.php?option=com_content&task=view&id=2645 [dostęp: 21.03.2013].
4. Składany obrazek z 1910, ze zbiorów Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, dar dr med. Z. Kledeckiego.
5. Obrazek żałobny ze zbiorów Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu.

Obrazek żałobny

► Bogusława Nowicka

Bibliotekarz Zespołu Szkół
Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kaliszu

Analiza SWOT narzędziem do oceny stanu biblioteki szkolnej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kaliszu

Prawidłowa organizacja pracy, planowanie i urzeczywistnianie zamierzonych celów to niezbędny warunek zapewniający wysoką jakość pracy, do którego powinna dążyć każda biblioteka szkolna.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu

Czasy, w których żyjemy, charakteryzują się ciągłymi zmianami. Także przed polską szkołą stawiane są coraz to nowe wyzwania. Wobec tego również biblioteka szkolna podlega procesowi zmian. Jako nierozdzielna część szkoły uczestniczy w realizacji jednego z podstawowych zadań, jakim jest wyposażenie uczniów w określony zasób wiedzy i umiejętności¹ i powinna być zawsze uwzględniana w procesie jakości pracy szkoły. Plan rozwoju szkoły powinien uwzględniać wizję i misję biblioteki szkolnej. Właśnie analiza SWOT² jest odpowiednim narzędziem do oceny stanu biblioteki szkolnej.

ZATEM, CO TO TAKIEGO JEST SWOT?

Popularna Wolna Encyklopedia Internetowa Wikipedia podaje następującą definicję: *SWOT - jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej*³.

Zdaniem Grażyny Gierszewskiej i Marii Romanowskiej: *W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza*⁴.

Analiza opiera się na prostym schemacie klasyfikacji - wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą sytuację organizacji dzielimy na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji lub mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na funkcjonowanie organizacji i mające wpływ pozytywny. Na podstawie wyżej wymienionych podziałów powstają cztery kategorie czynników:
- zewnętrzne pozytywne - szanse,
- zewnętrzne negatywne - zagrożenia,
- wewnętrzne pozytywne - mocne strony,
- wewnętrzne negatywne - słabe strony.

Gierszewska i Romanowska stwierdzają, że analiza SWOT polega na zidentyfikowaniu wymienionych czterech grup czynników, opisanii ich wpływu na rozwój organizacji, a także możliwości organizacji osłabienia lub wzmacniania siły ich oddziaływania. Zderzenie ze sobą szans

i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami firmy pozwala na określenie jej pozycji strategicznej, a także może być źródłem ciekawych pomysłów strategii⁵.

Tab.1. Klasyfikacja czynników wpływających na pozycję strategiczną organizacji w analizie SWOT (źródło: G. Gierszewska, M. Romanowska, Analiza strategiczna przedsiębiorstwa, Warszawa 2003, s. 236)

Czynniki	zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
		pozytywne	negatywne
Czynniki			

CHARAKTERYSTYKA I ORGANIZACJA SZKOŁY

Z dniem 1 września 2007 r. nastąpiło połączenie Zespołu Szkół Mechaniczno – Elektrycznych i Zespołu Szkół Budowlanych, powołany został Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu. Szkoła usytuowana jest w dogodnym punkcie miasta i kształci obecnie około 900 uczniów. W szkole zatrudnionych jest 100 nauczycieli (część w niepełnym wymiarze godzin). Do dyspozycji uczniów jest 45 sal lekcyjnych, aula, sala gimnastyczna oraz oddana do użytku 1 września 2009 r. Szkolna Hala Sportowa *Olimpia*. W skład zespołu wchodzi następujące typy szkół: Technikum Budowy Fortepianów, Technikum Budowlano – Elektryczne (kształcenie w następujących zawodach: technik elektryk, technik informatyk, technik geodeta, technik architektury krajo-brazu, technik urządzeń sanitarnych i technik budownictwa), Liceum Plastyczne (specjalności: ceramika, renowacja elementów architektury oraz dekorowanie wnętrz) oraz zasadnicza

Biblioteka szkolna Zespołu Szkół
Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu

***Bibliotekom, jak każdej zorganizowanej
instytucji potrzebny jest sukces,
który jest celem strategii
marketingowej***

Radosław Cybulski

szkoła zawodowa (zawód: elektromechanik, monter instalacji i urządzeń sanitarnych i murarz).

W ZSP nr 2 w Kaliszu działają następujące koła zainteresowań;

- koło fotograficzne,
- szkolny klub sportowy,
- teatr szkolny,
- zespół muzyczny.

BIBLIOTEKA SZKOLNA ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 2 W KALISZU

Biblioteka szkolna ZSP nr 2 w Kaliszu usytuowana jest na pierwszym piętrze budynku i zajmuje dwa pomieszczenia: wypożyczalnię wraz z czytelnią oraz pracownię multimedialną.

Od kilku lat oblicze biblioteki zmienia się, a wszechobecna komputeryzacja zagościła również w jej progu. Od 2006 r. istnieje w bibliotece Szkolne Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej współfinansowane przez UE (4 stanowiska komputerowe, kserokopiarka, skaner). Centrum służy uczniom i nauczycielom jako źródło wiedzy i informacji. Do dyspozycji bibliotekarzy zostały zakupione dwa osobne komputery. Wyposażono

je w wyspecjalizowany biblioteczny program komputerowy dla bibliotek szkolnych - ProgMan. Dzięki niemu automatyzacji podlegają takie prace, jak: gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów, tworzenie katalogów i kartotek, wyszukiwanie informacji, ewidencja zbiorów, drukowanie kart katalogowych, zestawień bibliograficznych. Ponieważ 1 września 2011 r. zostały połączone biblioteki Zespołu Szkół Mechaniczno- Elektrycznych i Zespołu Szkół Budowlanych, dopiero teraz rozpocznie się proces wpisywania książek do systemu komputerowego i nadawania książkom nowego numeru inwentarzowego.

Organizacja biblioteki zajęła około trzech miesięcy. Obecnie najważniejszą sprawą jest wprowadzenie danych do programu bibliotecznego ProgMan. Ze względu na połączenie księgozbiorów dwóch różnych bibliotek szkolnych, bibliotekarze pracują metodą tradycyjną. Nie zrezygnowano także z utrwalonych katalogów kartkowych, ponieważ jeszcze wielu uczniów z nich korzysta.

W ciągu roku szkolnego uzupełniany jest księgozbiór biblioteki. Na ten cel dyrekcja szkoły przeznacza rocznie około tysiąca złotych. Dzięki temu można uaktualniać księgozbiór podręczny, nie byle jakie jest również „zaopatrzenie” w lektury szkolne. W księgozbiorze podręcznym utworzono dział „Regio-

Tab. 2. Struktura księgozbioru biblioteki szkolnej ZSP nr 2 w Kaliszu

zbiory	liczba woluminów	procent
lektury szkolne	8000	36,4
elektrotechnika	500	2,3
mechanika	1000	4,5
informatyka	200	0,9
nuty	150	0,7
sztuka	1000	4,5
budownictwo	2000	9,1
pedagogika	450	2,0
pozostałe	8700	39,5
ogółem woluminów	22000	100,0

nalii" i „Calissiana”, w których znajdują się publikacje o Kaliszu i regionie wielkopolskim.

Wykonano wiele pomocy dydaktycznych, stosując jako główne kryterium użyteczność w nauczaniu. Są to: foliogramy, plansze, materiały pomocnicze do zajęć. Bibliotekarze przygotowali dane z kartoteki zagadnieniowej - główne hasła:

- alkoholizm,
- awans zawodowy nauczycieli,
- ekologia,
- narkomania,
- zwyczaje w Polsce

i nagrali na płytę CD – ROM. Teraz zdecydowanie szybciej można dotrzeć do potrzebnych informacji. Systematycznie umieszcza się w gablotach (jedna znajduje się w bibliotece, druga na korytarzu) materiały tematycznie związane z aktualnymi wydarzeniami z życia szkoły i biblioteki, np.:

- statystyka wypożyczeń,
- święta,
- konkursy.

Nauczyciele bibliotekarze współpracują także z Samorządem Uczniowskim. Co roku ogłaszany jest konkurs czytelniczy, który ma na celu wyłonienie najlepszych klas pod względem liczby wypożyczonych i przeczytanych książek.

W swojej pracy nauczyciele bibliotekarze starają się też jak najczęściej korzystać z technologii komputerowej i informacyjnej. Dostęp do Internetu dał możliwość znalezienia wielu cennych wiadomości związanych z pracą nauczyciela bibliotekarza. Za najciekawsze materiały, które udało się zdobyć dzięki Internetowi, uznawane są informacje na temat biblioteki elektronicznej oraz sprzedaży internetowej książek, np. poprzez firmę *Merlin*.

Internet w bibliotece to ogromne możliwości, ale także nowe obowiązki nauczyciela bibliotekarza. Przede wszystkim nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie umiejętności pracy w sieci tak, aby potrafili korzystać z usług internetowych i umieli wskazać miejsce informacji albo drogę, aby do niej dotrzeć.

Dostęp do Internetu był od pierwszej chwili atrakcją dla wszystkich uczniów. W celu usprawnienia organizacji i porządku korzystania z sieci przez uczniów sporządzono odpowiedni regulamin. Uczniowie mogą korzystać

z sieci w godzinach pracy biblioteki, tylko w celach edukacyjnych. Potrafią posługiwać się dostępnymi usługami, wyszukiwać w sieci potrzebne informacje, stosując różnego rodzaju wyszukiwarki, obsługują pocztę elektroniczną, rozmawiają poprzez komunikatory internetowe (IRC, Gadu-Gadu, Skype).

Coraz popularniejsze staje się przeglądanie czasopism w sieci (zdecydowana większość czasopism elektronicznych dostępna jest bezpłatnie na serwerach WWW), a wyszukanie potrzebnego artykułu w elektronicznym archiwum jest bardzo proste. Uczniowie bardzo często korzystają z elektronicznych wersji czasopism komputerowych. Zakres tematyczny zamieszczonych tam czasopism jest niezwykle bogaty: od gazetek szkolnych do czasopism ogólnych i naukowych.

W bibliotece ZSP nr 2 w Kaliszu jest około dwudziestu dwóch tysięcy woluminów. Dużą część księgozbioru stanowią lektury szkolne i tzw. księgozbiór fachowy (m.in. budownictwo, mechanika i sztuka) oraz zbiory specjalne, np. nuty. Prenumerownych jest siedem czasopism (dla uczniów m.in. "Cogito").

Efektywne i skuteczne zarządzanie marketingowe w bibliotece szkolnej wymaga bez wątpienia myślenia strategicznego. Należy poznać mocne i słabe strony pracy biblioteki szkolnej, a także ocenić możliwości i zagrożenia mogące mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie tej instytucji. Pozwoli to na efektywną ocenę pracy biblioteki szkolnej ZSP nr 2 w Kaliszu i ewentualnie poprawi jej funkcjonowanie.

- Bibliografia**
1. J. Wojciechowski, Podstawy pracy z czytelnikiem, Warszawa 1991, s. 65-67.
 2. Akronim opisujący ocenę wewnętrznych mocnych i słabych stron oraz zewnętrznych szans i zagrożeń danej organizacji (z jęz. angielskiego strengths- mocne strony, weaknesses- słabe strony, opportunities- szanse, threats- zagrożenia)
 3. http://pl.wikipedia.org/wiki/Analiza_SWOT, dostępny 03. lutego 2013
 4. G. Gierszewska, M. Romanowska, *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Warszawa 2003, s. 234.
 5. Tamże, s. 236-237.
- Fotografie ze zbiorów Bogusławy Nowickiej

Analiza SWOT jest zdiagnozowaniem sytuacji wyjściowej biblioteki szkolnej Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu

Mocne strony pracy biblioteki szkolnej

- wykwalifikowana, doświadczona kadra o wszechstronnej wiedzy i umiejętnościach,
- gotowość pracowników do podejmowania dodatkowych zadań - np. działań mających na celu promocję szkoły,
- współpraca z dyrekcją szkoły oraz nauczycielami różnych przedmiotów,
- współpraca z Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
- różnorodność form pracy (konkursy, spotkania z ciekawymi ludźmi, wystawy),
- godziny pracy biblioteki szkolnej dostosowane do planu lekcji uczniów,
- dogodne, centralne usytuowanie biblioteki w szkole
- przyjazna aranżacja wnętrza (wygodny dostęp do księgozbioru podręcznego)
- różnorodność gromadzonych zbiorów,
- znajomość języków obcych przez bibliotekarzy-pomoc uczniom w nauce.

Możliwości tkwiące w otoczeniu biblioteki szkolnej

- pozytywny wizerunek biblioteki w środowisku szkolnym,
- współpraca z dyrekcją szkoły, nauczycielami oraz różnymi instytucjami w zakresie prowadzenia lekcji, zajęć pozalekcyjnych, kiermaszów, spotkań z ciekawymi ludźmi itp.

Słabe strony pracy biblioteki szkolnej

- brak stałych środków finansowych na wzbogacenie księgozbioru,
- zbyt mała liczba stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej,
- brak strony internetowej,
- brak programu bibliotecznego, ułatwiającego ewidencjonowanie i wypożyczanie książek (w przygotowaniu),
- tradycyjna metoda wypożyczeń i ewidencji księgozbioru (czasochłonna).

Zagrożenia mogące mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie biblioteki szkolnej

- wysokie ceny książek i czasopism mogą być przyczyną ograniczenia zakupów do biblioteki szkolnej,
- spadek zainteresowania książką,
- informacje udostępniane w Internecie (e- booki, czasopisma on-line),
- moda na tzw. książkę XXI wieku, czyli iPad, Kindle
- brak motywacji do pracy nauczycieli bibliotekarzy wobec notorycznie pojawiających się sygnałów dotyczących likwidacji bibliotek szkolnych bądź łączenia bibliotek szkolnych z bibliotekami publicznymi.

ARCHIWA PRZEŁOMU 1989 - 1991

► Monika Sobczak-Waliś

Bibliotekarz Miejskiej Biblioteki
Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu

Kaliskie „Archiwa przełomu 1989-1991”

Rok 1989 był w powojennej historii naszego państwa rokiem przełomowym. Polska stała się centrum wydarzeń, które zapoczątkowały proces zmian ustrojowych w krajach tzw. demoludów doprowadzając w konsekwencji do rozpadu całego bloku komunistycznego. W dniu 4 czerwca odbyły się pierwsze od ponad czterdziestu lat częściowo wolne wybory do Sejmu i całkowicie wolne wybory do Senatu. Niepowtarzalny klimat tamtych dni został utrwalony w broszurach, fotografiach, plakatach propagandowych, afiszach wyborczych, a więc w drukach najbardziej ulotnych. W 2009 r. Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej oraz Kancelaria Senatu wychodząc naprzeciw potrzebom historyków, ale także wszystkim zainteresowanym tym okresem, przystąpiły do realizacji wspólnego projektu pod nazwą „*Archiwa Przełomu 1989-1991*”. Honorowy patronat nad projektem objął Bronisław Komorowski Prezydent RP. Współpracę zadeklarowali również szefowie Kancelarii Premiera, Kancelarii Sejmu oraz Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych. Nadzór merytoryczny nad projektem sprawują Szef Kancelarii Senatu Ewa Polkowska oraz Szef Kancelarii Prezydenta RP Jacek Michałowski.

Do podstawowych założeń projektu należą: gromadzenie, zabezpieczenie i ochrona materiałów archiwalnych z lat 1989 - 1991, stworzenie katalogu internetowego, w którym zebrany materiał byłby prezentowany, informowanie o rozmieszczeniu archiwaliów na terenie kraju i poza jego granicami, współpraca z instytucjami naukowymi, a także krzewienie wiedzy na temat najnowszej historii Polski wśród młodego pokolenia Polaków. Projekt został skierowany do archiwów państwowych, archiwów organów administracji rządowej i samorządowej, uniwersytetów, bibliotek, muzeów, instytucji społecznych oraz do osób prywatnych.

„*Archiwa Przełomu*” poszukują dokumentów, fotografii, nagrań, filmów, plakatów, ulotek itp. materiałów dokumentujących pierwsze lata transformacji społeczno-ustrojowej, jaka miała miejsce w Polsce w latach 1989 - 1991. Zebrany materiał pogrupowano w 25 tematycznych bloków dotyczących: obrad okrągłego stołu, działalności Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, posiedzeń Komitetów Obywatelskich, wyborów 1989 i 1991 roku, dokumentacji Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, posiedzeń Senatu i Sejmu, rządów Mieczysława Rakowskiego, Czesława Kiszczaka, Tadeusza Mazowieckiego, Jana Krzysztofa Bieleckiego oraz Jana Olszewskiego, posiedzeń Rady Państwa, prezydentów gen. Wojciecha Jaruzelskiego oraz Lecha Wałęsy, wspomnień i spuścizn uczestników i świadków transformacji, rządów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, funkcjonowania administracji terenowej, reform systemu państwa, wymiaru sprawiedliwości, związków zawodowych, partii i organizacji

O S W I A D C Z E N I E OKRĘGOWEGO KOMITETU WYBORCZEGO NSZZ "SOLIDARNOSC" W KALISZU

Wobec ogólnego obciążenia Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność" kosztami reform i tworzącej się demokracji w Polsce stwierdzamy, że przyjmujemy każdą krytykę i odpowiedzialność tylko za te działania, których autorami i wykonawcami jest NSZZ "Solidarność".

Nie bierzemy odpowiedzialności za poczynania różnych "grup" oraz ludzi, którzy w pewnym okresie swojego publicznego działania przeszli pod inne szyldy polityczne i organizacje i którzy to w chwili obecnej dla własnych partykularnych interesów, wykorzystują w publikacjach dawna przynależność do NSZZ "Solidarność".

Obserwujemy działania takich osób będących na stanowiskach urzędników państwowych, dyrektorów przedsiębiorstw, członków Rad Nadzorczych, pełniących funkcje samorządowe, zasiadających w parlamencie itd. z którymi NSZZ "Solidarność" nie ma żadnych kontaktów.

Od dawna zaniepokojeni jesteśmy również opieszałością, subiektywizmem i brakiem kompetencji wielu instytucji oraz ludzi sprawujących tam funkcje co w praktyce bardzo męczy ludzi i powoduje falę niezadowolenia pod adresem "Solidarności".

Stwierdzamy, że interesy ludzi pracy nie są w dostateczny sposób stawiane na forum parlamentu i dlatego uważamy za słuszne aby wprowadzić własną reprezentację do Sejmu i Senatu.

Zamiarem naszym jest, aby w skali całego Związku uzyskać ograniczoną reprezentację w Parlamencie tzn. w takiej liczbie, aby móc wnosić inicjatywy ustawodawcze.

Kandydaci nasi zobowiązani są do promowania w Parlamencie programu związkowego.

W tym celu każdy z nich zobligował się w odpowiedni sposób do zachowania dyscypliny związkowej.

Kalisz, dnia 8.10.1991 r.

Pełnomocnik Listy Kandydatów
NSZZ "Solidarność"
Okręg Wyborczy Nr 15 w Kaliszu
Jerzy Sówka

**Zebraane materiały
w formie cyfrowej można
przeglądać pod adresem
www.archiwaprzelomu.pl.**

politycznych, strajków i manifestacji, kościoła i związków wyznaniowych, życia naukowego, kulturowego, gospodarczego oraz społecznego, a także wydawnictw, publikacji, plakatów i ulotek pochodzących z tego okresu.

Odpowiadając na apel Kancelarii Senatu, Adam Borowiak - dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu, jeszcze w 2012 r. - zdecydował o przeprowadzeniu w Bibliotece Głównej stosownej kwerendy, która zaowocowała przekazaniem cyfrowych kopii plakatów i druków ulotnych z zasobu Działu Zbiorów Specjalnych dotyczących kampanii wyborczej do parlamentu w wyborach 1989 i 1991 r. wraz ze szczegółowymi opisami każdego z dokumentów. Wśród przekazanych materiałów znalazły się m.in. Biuletyn Informacyjny NSZZ „Solidarność” woj. kaliskiego z lipca 1989 r., afisze wyborcze Jana Mosińskiego, Zbigniewa Pszczoły, Małgorzaty Nowak, Andrzeja Wojtyły, Obwieszczenie Wojewody Kaliskiego z 17 lipca 1991 r. dotyczące Okręgu Wyborczego nr 15 na obszarze województwa kaliskiego, Oświadczenie Okręgowego Komitetu Wyborczego NSZZ „Solidarność” w Kaliszu z 8 października 1991 r., a także ulotki wyborcze Kongresu Liberalno-Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego, Ruchu Chrześcijańsko-Społecznego, NSZZ „Solidarność”.

Ewa Polkowska
Szef Kancelarii Senatu

oraz

Jacek Michałowski
Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

zapraszają

Pana Adama Borawiaka
na seminarium

*„Archiwa Przelomu 1989-1991 w czasach przelomu.
Przegląd źródeł – ocena stanu zachowania i mapa rozmieszczenia”.*

15 października 2012, godz. 11.00
Pałac Prezydencki
ul. Krakowskie Przedmieście 48/50

R.S.V.P. do 08.10.2012. Pani Agnieszka Figura-Tomaka
(22) 695 17 27, e-mail Agnieszka.Figura@prezydent.pl
Prosimy o przybycie do godz. 10.45.

► Anna Wojtyńska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

„O nas, dla nas, z nami” - ogólnopolskie fora młodych bibliotekarzy

W 2006 r., w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zielonej Górze, odbyło się I Forum Młodych Bibliotekarzy - ogólnopolska impreza poświęcona problemom bibliotek i bibliotekarzy, zainicjowana przez Sekcję Bibliotek Publicznych Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Przedstawiciele stowarzyszenia uznali, że w środowisku bibliotekarskim brakuje inicjatywy pozwalającej młodym adeptom zawodu bibliotekarskiego na spotkanie się i podzielenie doświadczeniami oraz propozycjami rozwoju bibliotek oraz własnego. Tak powstała koncepcja Forum Młodych Bibliotekarzy jako imprezy cyklicznej, odbywającej się za każdym razem w innym mieście, między innymi po to, aby młodzi bibliotekarze mieli szansę na poznanie znajdujących się tam bibliotek. Z założenia Forum miało być przygotowywane, zarówno pod względem organizacyjnym jak i merytorycznym, przez młodą kadrę bibliotekarską. Jako górną granicę wiekową dla prelegentów i uczestników, ustalono umownie 35 lat, nie brakowało jednak na poszczególnych konferencjach obecności i głosów doświadczonych bibliotekarzy. Młodzi bibliotekarze wszystkich typów bibliotek, z całej Polski, spotykają się na dwudniowym cyklu wykładów i warsztatów, co roku, najczęściej na przełomie września i października.

I Forum Młodych Bibliotekarzy odbyło się, jak zostało już wspomniane, w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zielonej Górze, w dniach 5-6 października 2006 r. Spotkaniu przyświecało hasło „Zrób karierę w bibliotece!”. Tematyka wystąpień obejmowała zagadnienia dotyczące m.in. mobilności zawodowej, ścieżek awansu zawodowego bibliotekarzy, niekonwencjonalnych form działalności biblioteki i pracy z młodym czytelnikiem, sposobów i metod promocji instytucji kulturalnej w regionie i kraju, a także stereotypów związanych z zawodem bibliotekarza.

Rok później, podczas II FMB pod hasłem „Biblioteki przyszłości”, zgromadzeni w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Wrocławiu młodzi bibliotekarze, zastanawiali się nad kierunkami rozwoju bibliotek w czasach intensywnie rozwijających się technologii komputerowych. W tym kontekście dyskutowano także o nowych wyzwaniach stojących przed bibliotekarzami – w jednym z wystąpień pojawiło się pojęcie „pracownika wiedzy” jako wysokiej klasy specjalisty, posiadającego unikalną wiedzę i kompetencje.

Tematem przewodnim III Forum, które odbyło się w Szczecinie, było hasło „Młodzi rzecznikami nowoczesności w bibliotece XXI wieku”. Rozmawiano m.in. o funkcji bibliotekarza systemowego, marketingu w bibliotece, a także trudnościach małych bibliotek i bibliotek o jednoosobowej obsadzie (one-person library).

W 2009 r. Forum Młodych Bibliotekarzy (czwarta już edycja) zagościło w murach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Podczas konferencji, której w tym roku towarzyszyło hasło „Inicjatywy młodych w tworzeniu biblioteki globalnej wioski: ludzie i technologie”, dominowała tematyka bibliotek cyfrowych i digitalizacji zbiorów. Nowością i urozmaicheniem były wykłady i warsztaty dotyczące komunikacji i języka ciała, a także trening interpersonalny.

V Forum Młodych Bibliotekarzy zorganizowane w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, przebiegało pod hasłem „Jakość bibliotek w naszych rękach” i odbywało się w kilku panelach: „Komunikacja interpersonalna w praktyce bibliotecznej”, „Rozwój zawodowy w bibliotece”, „Budowanie wizerunku biblioteki”, „Pozy-skiwanie funduszy zewnętrznych” i „Cyfrowy świat”.

Gospodarzem VI Forum były Biblioteka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, w murach których odbywały się obrady. Forum, zorganizowano tym razem pod hasłem „Otwarcibibliotekarze.eu”, co miało sugerować otwartość środowiska bibliotecarskiego na nowe technologie oraz dążenie do standardów europejskich. Sporo miejsca poświęcono wykorzystaniu nowoczesnych technologii w pracy biblioteki, a także prezentacji bibliotek europejskich. Z punktu widzenia uczestniczki Forum, piszącej te słowa, szczególnie interesującymi zajęciami były wykłady przybliżające możliwości zastosowania licencji Creative Commons, stanowiących jedno z podstawowych narzędzi prawnych stosowanych w ruchu Open Access.

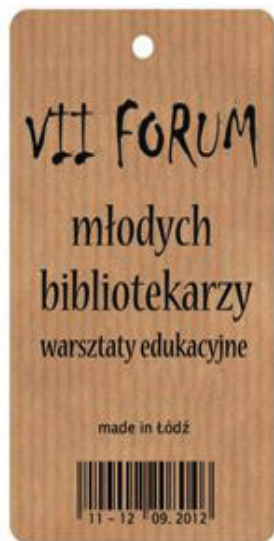
Ostatnie, VII Forum „Biblioteka jako marka” zorganizowane m.in. przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. J. Piłsudskiego w Łodzi oraz Bibliotekę Politechniki Łódzkiej, odbyło się 11-12 wrze-

śnia 2012 r. W trakcie obrad poruszano kwestie promowania działalności bibliotek różnych typów, zmiany wizerunku oraz budowania marki biblioteki.

Na VIII Forum zapraszają Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie, Miejska Biblioteka Publiczna w Olsztynie oraz Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Impreza odbędzie się w dniach 12-13 września b.r. Towarzyszyć jej będzie hasło „Biblioteka – Twój czas, Twoje miejsce”. W tym roku młodzi bibliotekarze będą poruszać zagadnienia realizacji zawodowej, rozwoju umiejętności osobistych, mechanizmów uwalniania potrzeb czytania wśród ludzi młodych oraz trendów i innowacji. Bieżące informacje na temat Forum można śledzić na stronie internetowej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

otwarcibibliotekarze.eu

Uczestnicy V Forum Młodych Bibliotekarzy w Lublinie, 2010

Bibliografia

Chaps J., *V Forum Młodych Bibliotekarzy w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie* // „Poradnik Bibliotekarza”.- 2010, nr 12, s. 16-17 ; *Forum Młodych Bibliotekarzy* [online] [dostęp 12.03.2013]. Dostępne na stronie www.sbp.pl/fmb/popzednie_fora ; *Jakość bibliotek w naszych rękach : materiały z V Forum Młodych Bibliotekarzy : Lublin, 9-10 września 2010 r.* / red. J. Chapska, G. Figiel.- Lublin, 2010 ; Surman D., *II Forum Młodych Bibliotekarzy we Wrocławiu* // „Bibliotekarz”.- 2008, nr 9, s. 19-21 ; Szydłowska E., *III Forum Młodych Bibliotekarzy* // „Bibliotekarz”.- 2008, nr 12, s. 23-24 ; Śliwińska B., *IV Forum Młodych Bibliotekarzy w Krakowie – i co dalej, młodości?* // „Poradnik Bibliotekarza”.- 2010, nr 2, s. 19-23 ; Śliwińska B., *VI Forum Młodych Bibliotekarzy w Poznaniu – co się zmieniło przez dwa lata?* // „Bibliotekarz”.- 2011, nr 12, s. 24-27 ; Wasik M., Hak J., *I Forum Młodych Bibliotekarzy ph.: „Zrób karierę w bibliotece!”* // „Bibliotekarz”.- 2007, nr 1, s. 20-22 ; Wróblewska M., *Biblioteka jako marka – VII Forum Młodych Bibliotekarzy* // „Bibliotekarz”.- 2012, nr 11, s. 35-37.

Fotografie

Uczestnicy V Forum Młodych Bibliotekarzy w Lublinie, 2010 Źródło: <http://212.182.106.58/wbp/index.php/archiwum/wyklady-i-konferencje/2010/443-fotorelacja-z-v-forum-modych-bibliotekarzy.html>
Loga FMB, źródło <http://www.sbp.pl>

► Jakub Bartolik

Bibliotekarz Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. A. Asnyka w Kaliszu

Odjazdowy Bibliotekarz

CZYM JEST ODJAZDOWY BIBLIOTEKARZ?

Współcześnie w świecie powstają coraz to bardziej wymyślne akcje mające na celu propagowanie czytelnictwa i bibliotek. Jedną z oryginalniejszych i zarazem cieszących się w kraju olbrzymią popularnością jest nasz rodzimy Odjazdowy Bibliotekarz. Jest to rajd rowerowy przygotowywany przez bibliotekarzy dla bibliotekarzy, czytelników i miłośników książki. Autorką pomysłu jest pochodząca z Kalisza, a pracująca w Łodzi bibliotekarka Paulina Milewska. Od samego początku akcja miała mieć bardzo dynamiczny charakter. Stąd kolor akcji – pomarańczowy.

Do podstawowych celów Odjazdowego Bibliotekarza należy integrowanie środowiska bibliotekarskiego, walka z krzywdzącymi stereotypami dotyczącymi zawodu bibliotekarza, promocja bibliotek i czytelnictwa oraz roweru jako środka transportu. Wszystko to realizowane jest w postaci rajdów rowerowych lub zorganizowanych przejazdów rowerowych po mieście. Trasa w większości przejazdów wiedzie szlakiem bibliotek oraz innych miejsc związanych w jakiś sposób z czytelnictwem. Mogą to być antykwariaty, księgarnie czy nawet pomniki i tablice pamiątkowe. Impreza miała być związana z obchodami Dnia Bibliotekarza oraz Tygodnia Bibliotek. Dlatego jako termin przyjęto maj. Ze względu na liczne zapytania odnośnie 2013 r. poszerzono termin realizacji rajdów do połowy czerwca.

Organizatorzy akcji mają dużą dowolność w trakcie przygotowywania atrakcji. Wśród najpopularniejszych form rajdu są piknik bądź ognisko, loteria fantowa oraz uwalnianie książek, czyli umożliwienie bezpłatnej wymiany wydawnictw. Nie jest to oczywiście lista zamknięta i spotkać można wiele innych atrak-

cji. W wielu miejscowościach organizatorzy rozdawali różnego rodzaju gadżety związane z akcją: chorągiewki, koszulki, smycze, zakładki do książek, czy szprychówki (zalamowane kartki papieru z odpowiednim wzorem graficznym przygotowane specjalnie na tę okazję, wkładane między szprychy kół).

Odjazdowego Bibliotekarza pierwszy raz zorganizowano w 2010 r. Pierwsza edycja odbyła się tylko w Łodzi, a w przejeździe po mieście wzięło udział około stu osób. Za organizację odpowiedzialna była Paulina Milewska we współpracy z Sekcją Bibliotek Niepaństwowym Szkół Wyższych w Łodzi oraz Fundacją Normalne Miasto – Fenomen. Rok później rajdy odbyły się już w dziewiętnastu miejscowościach, a w 2012 r. za organizację wzięło się aż dziewięćdziesiąt siedem bibliotek ze wszystkich województw poza świętokrzyskim. Najwięcej rajdów, bo w piętnastu miejscowościach, zorganizowano w Wielkopolsce.

ODJAZDOWY BIBLIOTEKARZ W REGIONIE KALISKIM

Wielkopolskie biblioteki licznie wzięły udział w Odjazdowym Bibliotekarzu w 2012 r. Warto nadmienić, że rajdy, które odbyły się w naszym regionie znalazły się wysoko w statystykach ogólnokrajowych. Kaliski rajd miał jedną z najdłuższych tras (w sumie ponad 40 km) a rajdy w Choczu, Krotoszynie i Jarocinie przyciągnęły jedną z największych ilości uczestników; odpowiednio 75, 52 oraz 50 osób.

KALISZ

W Kaliszu Odjazdowy Bibliotekarz pierwszy raz odbył się 13 maja 2012 r. Organizatorami były Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu oraz kaliski oddział Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Koor-

ODJAZDOWY BIBLIOTEKARZ

odjazdowybibliotekarz.pl

dynatorem rajdu był Jakub Bartolik. W organizacji rajdu nieoceniona była pomoc Klubu Turystyki Kolarskiej „Cyklista”, którego członkowie zajęli się między innymi zaplanowaniem trasy oraz zabezpieczeniem przejazdu całego pelotonu. Trasa licząca około 20 km wiodła spod pomnika patrona biblioteki przy Placu Jana Pawła II przez Warszówkę, Kościelną Wieś, Borczysko i Jedlec do Domu Pracy Twórczej w Gołuchowie, gdzie czekały na uczestników bibliotekarki z Gminnej Biblioteki Publicznej w Gołuchowie.

W rajdzie wzięło udział 43 uczestników. Na starcie organizatorzy rozdali szprychówki. Na mecie natomiast miała miejsce loteria fantowa. Prawie wszyscy wrócili do domu z jakimś upominkiem. Wśród nagród znalazło się wiele wydawnictw regionalnych, książki ufundowane przez sponsorów centralnych akcji, bony rabatowe na zakupy w księgarni internetowej oraz trzy miesięczne kursy językowe w jednej z kaliskich szkół językowych.

JAROCIN

Organizatorem Odjazdowego Bibliotekarza w Jarocinie w 2012 r. była Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jarocin. Była to już druga odsłona rajdu w tym miesiącu. Mimo niezbyt sprzyjającej pogody na starcie rajdu stawilo się 50 cyklistów. W zabezpieczeniu akcji wzięło udział 5 strażników miejskich (również na rowerach) oraz ratownik medyczny z grupy ratowniczej Pa-Ra_Med Group. Trasa liczyła osiemnaście kilometrów i wiodła z Jarocina przez Cielczę, Radlin, Wilkowyje, Annapol z powrotem do Jarocina. Metę zorganizowano przy Pałacu Radolińskich, będącym siedzibą jarocińskiej biblioteki. Tam też uczestnicy mogli zasiąść dookoła ogniska i się posilić. Odbyła się również loteria fantowa, w której niemal wszyscy uczestnicy zdobyli nagrody ufundowane przez sponsorów centralnych akcji.

Odjazdowy Bibliotekarz w Jarocinie przyciągnął również uwagę samorządowców. W rajdzie wzięli udział między innymi Burmistrz Jarocina Stanisław Martuzalski i Skarbnik Gminy Michał Żabiński. Zresztą w 2011 r. rajd również przyciągnął przedstawicieli lokalnych władz.

KROTOSZYN

Krotoszyńska Biblioteka Publiczna im. Arkadego Fiedlera organizowała Odjazdowego Bibliotekarza w 2012 r. po raz drugi. Współorganizatorami rajdu były Międzyszkolny Ludowy Klub Sportowy „AS” Biadki, Nadleśnictwo Krotoszyn, Urząd Miejski w Krotoszynie oraz Starostwo Powiatowe. Rajd odbył się 15 maja, a wzięły w nim udział 52 osoby. Wśród atrakcji, poza szeroko rozpowszechnionym uwalnianiem książek przewidziano również konkurs wiedzy o twórczości i życiu Adama Mickiewicza oraz recytacje poezji wieszczą.

CHOCZ

Biblioteka Publiczna Gminy Chocz organizowała Odjazdowego Bibliotekarza w 2012 r. po raz pierwszy. Do współpracy w organizacji rajdu zaproszono Gminny Ośrodek Kultury w Chocz, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowolipsku oraz Sołtysa wsi Nowolipsk. Na starcie rajdu stawilo się aż 75 osób. Po przejechaniu trasy liczącej 7 km uczestnicy dotarli do mety znajdującej się przy siedzibie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Nowolipsku. Tam czekało na nich ognisko,

odbyło się losowanie nagrod. Istniała również możliwość zapoznania się z wystawą poświęconą tematyce regionalnej i turystycznej. Warto nadmienić, że akcję patronatem medialnym objęły Gazeta Pleszewska oraz portal nasze-miasto.pl.

ROZDRAŻEW

Gminna Biblioteka Publiczna w Rozdrażewie również dołączyła do grona Odjazdowych Bibliotek w 2012 r. Mimo niewielkich rozmiarów miejscowości udało się zebrać na starcie 30 uczestników. Trasa liczyła ok. 20 km. W trakcie przejazdu organizatorzy zadbali o przystanki, by przesadnie nie zmęczyć uczestników. Postoje miały miejsce między innymi przy Izbie Regionalnej Ziemi Rozdrażewskiej. Uczestnicy mogli również zapoznać się z historią Szkoły Filialnej w Dzielnicach za sprawą wykładu pani Beaty Biernackiej. Na mecie miało miejsce ognisko, akcja uwalniania książek oraz gra w kalambury.

CZY SPEŁNIAMY POSTAWIONE PRZED NAMI ZADANIA?

Nawet na przykładzie naszego regionu wiadać, że rajdy rowerowe bibliotekarzy i czytelników mogą stanowić ciekawe urozmaicenie kalendarza imprez biblioteki. Jak widać po statystykach, chociażby z Chocza, nawet w niewielkiej miejscowości akcja może przyciągnąć sporą rzeszę uczestników. Wspólnie spędzony na rowerach dzień tworzy doskonałą okazję do integracji środowiska. Nie dotyczy to tylko więzów między samymi bibliotekarzami, ale również z miłośnikami książki. Biblioteka wyjeżdżając na jednośladowe poza swoje mury pokazuje, że jest instytucją nowoczesną, wykraczającą poza swoje tradycyjne zadania.

Przy okazji dobrej zabawy spełniana jest również swoista misja edukacyjna, którą sugerują twórcy Odjazdowego Bibliotekarza. Dzięki imprezom spod tego szyldu wzrasta świadomość zasad poruszania się rowerami na drodze. Zwracamy uwagę innym uczestnikom ruchu drogowego na obecność rowerzystów.

Wszędzie rajdom towarzyszą atrakcje mniej lub bardziej związane z czytelnictwem. Bardzo dużą popularność zdobył bookcrossing, co również widać po rajdach w naszym

regionie. Podobnie stało się z loteriami fantowymi. Często rozdawane są gadżety związane z akcją. Pomarańczowe koszulki, chorągiewki, przychówki czy smycze z logo akcji zwiększają jej rozpoznawalność i pozwalają budować na tej podstawie markę na przyszłość. W przypadku wycieczek w plenerze częste są ogniska, zwiększające walory integracyjne imprezy. A przecież to w żaden sposób nie wyczerpuje potencjalnych dodatkowych atrakcji. Zakres atrakcji i zabaw towarzyszących akcji ogranicza tylko wyobraźnia organizatorów.

Bibliotekarski rajd daje również możliwość zareklamowania się innym podmiotom. Właściwie wszędzie biblioteki korzystają z pomocy jakiejś organizacji. Są to kluby turystyczne, oddziały straży pożarnej, policja, Straż Miejska.

Na pytanie czy Odjazdowy Bibliotekarz spełnia swoje cele można odpowiedzieć twierdząco. Dzięki takim inicjatywom można w oryginalny sposób budować markę biblioteki oraz promować ją na zewnątrz. Pomaga też złamać stereotypy dotyczące bibliotekarzy. Organizatorzy jawią się jako jednostki aktywne, pełne energii. Dodatkowo poza sobą aktywizują swoich kolegów i koleżanki, na czym biblioteka może tylko zyskać. Dynamika rozwoju Odjazdowego Bibliotekarza też nie może zostać nie zauważona. W ciągu trzech lat z organizowanego w Łodzi przejazdu rowerowego stał się on imprezą ogólnopolską, a edycja 2013 najprawdopodobniej będzie miała już charakter międzynarodowy.

Odjazdowy Bibliotekarz w Kaliszu, 13 maja 2012 r. (fot. J. Bartolik)

► Maria Kubacka-Gorwecka

Starszy kustosz Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. A. Asnyka w Kaliszu

Działalność Działu Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Głównej MBP im. Adama Asnyka w Kaliszu

Dział Informacyjno-Bibliograficzny jest jedną z komórek organizacyjnych biblioteki. Pełniąc rolę centrum informacyjnego jest dostępny dla wszystkich czytelników w godzinach otwarcia biblioteki. Udostępnianie materiałów wszystkim zainteresowanym odbywa się wyłącznie na miejscu. Czytelnik otrzymuje tu wszelkie dane na temat poszukiwanych publikacji zarówno książkowych, jak i czasopiśmienniczych.

Posiadamy bogaty księgozbiór: podręczny, bibliograficzny oraz regionalny. Dysponujemy własnymi bazami danych w postaci kartoteki zagadnieniowej oraz regionalnej (w formie kartkowej, a od 2008 r. elektronicznej, które w miarę możliwości uzupełniamy).

Gromadzimy wycinki prasowe na tematy z wszystkich dziedzin wiedzy i nauki.

Zakres świadczonych przez nas usług informacyjnych obejmuje:

- pomoc w poszukiwaniu piśmiennictwa na określony temat
- udzielanie wiadomości dotyczących faktów historycznych, wydarzeń politycznych i literackich
- udzielanie rzeczowej i bibliograficznej informacji o regionie
- pomoc przy korzystaniu ze zbiorów bibliotecznych, katalogów oraz baz komputerowych

Sporządzamy kwerendy na potrzeby nie tylko naszych czytelników. Udzielamy odpowiedzi drogą telefoniczną, elektroniczną i listownie. Wyszukujemy i opracowujemy informacje o wydawnictwach regionalnych i przedsięwzięciach kulturalno-edukacyjnych Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, które są publikowane w „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym”.

Przygotowujemy materiały do digitalizacji, na stronie Federacji Bibliotek Cyfrowych dostępne są m.in. „Ziemia Kaliska”, rękopisy oraz stare kaliskie kalendarze i wydawnictwa zwarte.

Prowadzimy stronę Biblioteki Głównej na Facebooku, gdzie można zapoznać się z wydarzeniami dotyczącymi naszej placówki.

Wspólnie z Działem Zbiorów Specjalnych opracowujemy wydawnictwo **Informator : kultura, sport, rekreacja, turystyka**. Przeprowadzamy lekcje z przysposobienia bibliotecznego połączone z prezentacją starodruków oraz wystaw, które przygotowujemy wypożyczalni naszej biblioteki. W tym roku można będzie oglądać ekspozycje dot. 150. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego 1863; historii Kalisza sprzed stu lat; literatury na znaczkach pocztowych z okazji 175. rocznicy urodzin Adama Asnyka oraz historii Parku Miejskiego w Kaliszu. Tworzymy także wystroj czytelnika na spotkanie autorskie. Przygotowujemy materiały do zakładki z nowościami książkowymi **WARTO PRZECZYTAĆ**, która jest dostępna w wersji elektronicznej na stronie naszej biblioteki.

► Małgorzata Kołodziej, Iwona Maciejewska

Bibliotekarze Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Biblioteka Narodowa Katalonii - oczami kaliskich bibliotekarzy

Biblioteka Narodowa Katalonii w Barcelonie gromadzi wszystkie materiały związane z Katalonią i z językiem katalońskim jakie ukazują się na świecie. Biblioteka posiada około 3 milionów dokumentów, nie tylko książek ale też rękopisów, dokumentów audiowizualnych, listów, czasopism.

Biblioteca de Catalunya, jak nazywają ją katalończycy, założona w 1907 r. znajduje się przy Carrer de l'Hospital 56, w starym, zabytkowym budynku pochodzącym z XV w. Ciekawostką jest fakt, że pierwotnie w budynku mieścił się Szpital św. Krzyża, w którym zmarł Antonio Gaudí, wybitny architekt, nierozdzielnie związany z Barceloną.

Co roku, 23 kwietnia, w dniu św. Jerzego, patrona Barcelony, kiedy obchodzony jest Światowy Dzień Książki, Biblioteka Katalońska organizuje dni otwarte dla wszystkich chętnych, pragnących zwiedzić ten zabytkowy budynek. Nie przypadkiem na Światowy Dzień Książki wybrano datę 23 kwietnia, jest to pamiętna data w dziejach światowej literatury. Wówczas to urodził się William Szekspir, a 52 lata później, tego samego dnia, zmarł inny, wybitny mistrz pióra, Miguel Cervantes. Tego dnia Katalończycy obdarowują się książką, a panowie wręczają paniom czerwoną różę.

Przebywając w 2012 r. w Hiszpanii postanowiłyśmy, w ten wyjątkowy dla miłośników książek dzień, przekroczyć mury wspomnianej biblioteki. Nasza katalońska koleżanka po fachu oprowadzała nas po tym pięknym budynku, pokazując katalogi, wypożyczalnię, czytelnię, a także miejsca niedostępne dla czytelników, tam gdzie mają dostęp tylko pracownicy biblioteki. Dzięki jej pomocy mogłyśmy odwiedzić salę Cervantesa z wszystkimi historycznymi wydaniem jego dzieł. Byłyśmy w sali mieszczącej liczne rękopisy o znaczeniu historycznym, posiadające autografy znanych literatów. Nasza wizyta w bibliotece katalońskiej przypadła w piękny wiosenny dzień, który zapamiętałyśmy również dzięki cudownemu zapachowi wydzielanemu przez kwitnącą na dziedzińcu drzewka pomarańczowe.

► Bogumiła Celer

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

„Biblioteki cyfrowe - organizacja - prawo - funkcjonowanie” Sprawozdanie z konferencji

W sali konferencyjnej Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu, 16 listopada 2012 r. miała miejsce IV Konferencja Naukowa *Biblioteki cyfrowe - organizacja - prawo - funkcjonowanie* zorganizowana przez Korporację Bibliotekarzy Wrocławskich oraz Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną. Głównym celem konferencji było omówienie działalności bibliotek w zakresie prac związanych z cyfryzacją i digitalizacją. Opiekę naukową nad konferencją objęła prof. Maria Piśtyłowska-Majerowicz. W konferencji wzięli udział licznie zebrani bibliotekarze i nauczyciele, środowisko kaliskich bibliotekarzy reprezentował pracownik Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

W referatach analizie poddano wady i zalety dokumentów cyfrowych, przedstawiono interesujące opinie intelektualistów, pisarzy, dziennikarzy i naukowców na temat książki elektronicznej, próbowano także zastanowić się, jaka przyszłość czeka książkę tradycyjną we współczesnym coraz bardziej cyfrowym świecie. Wśród zalet e-książek wymieniono m.in. *szybkość zakupu (książka w zasięgu jednego kliknięcia), brak zjawiska wyczerpanego nakładu, szybkość wyszukiwania informacji (nie istnieje problem kartkowania opasłych tomów w poszukiwaniu fragmentu tekstu), oszczędność miejsca (kilka regałów książek mieści się na jednym czytniku, wyjeżdżając daleko można zabrać ze sobą całą swoją bibliotekę w małym urządzeniu)*. Zauważono jednocześnie wiele minusów e-czytania: *czytanie na ekranie komputera, iPada, e-czytnika powoduje, że inaczej*

korzystamy z informacji, tekst w cyfrowym pliku czytany jest w taki sposób, że obejmujemy tylko pojedynczą stronę, a umyka nam całość lektury, nie wiemy, jaka jest jej struktura i rozmiar, ekran nie przenosi estetyki książki papierowej, lekturę elektroniczną cechuje pośpiech, powierzchowność, relacja czytelnika z e-książką nie jest tak intymna i osobista jak z książką tradycyjną, do czytania e-booków potrzebny jest zakup tabletu, iPada, e-czytnika, które to urządzenia są stosunkowo drogie w Polsce, urządzenia do e-czytania trzeba wciąż doładowywać, e-book nigdy nie będzie miał wartości kolekcjonerskiej i antykwarystycznej.

W czasie konferencji zaprezentowano funkcjonowanie Dolnośląskiej, Bałtyckiej i Wejherowskiej Biblioteki Cyfrowej, omówiono tworzenie specjalistycznych kolekcji cyfrowych w ramach Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego. Interesujące okazało się także wystąpienie dwóch doktorantek, które zaprezentowały projekt bazy bibliograficznej „Polskie Biblioteki Cyfrowe” przeprowadzony w ramach zajęć dydaktycznych w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Celem projektu było zgromadzenie literatury dotyczącej polskich bibliotek cyfrowych oraz pokrewnych inicjatyw digitalizacji dorobku kulturowego kraju. Omówione zostały narzędzia, jakie wykorzystano przy zbieraniu bibliografii, czyli menedżery bibliografii Mendeley i Zotero. W kolejnych referatach poruszono również tematy związane z metadanymi („dane o da-

nych” tj. ustrukturyzowana informacja skojarzona z dokumentem cyfrowym) i paradany-
mi (ustrukturyzowana informacja objaśniająca
naukowe procesy poznawcze i interpretację
danych) oraz zaprezentowano moduł zarzą-
dzania zbiorami cyfrowymi w systemie biblio-
tecznym Aleph. Zwrócono też uwagę na rolę
bibliotek naukowych w propagowaniu inicja-
tywy Open Access w Polsce, czyli wolnego,
powszechnego i natychmiastowego dostępu
dla każdego do cyfrowych form zapisu danych
i treści naukowych oraz edukacyjnych. Jedna
z referentek podkreślała, iż idea Open Access
jest ważnym zjawiskiem w światowej i polskiej
komunikacji naukowej. Wspierają ją mię-
dzynarodowe organizacje, rządy państw oraz
Unia Europejska, która wymaga publikowania
wyników finansowanych przez siebie badań
naukowych właśnie w modelu Open Access.
Na świecie powstaje coraz więcej bibliotek
cyfrowych i otwartych repozytoriów, zarów-
no dziedzinowych jak i interdyscyplinarnych,
instytucjonalnych i międzynarodowych. Gro-
madzą one współczesne czasopisma naukowe,
wydawnictwa uczelniane, podręczniki, skryp-
ty, serie wydawnicze, materiały konferencyjne,
artykuły naukowe, raporty z badań, a także
rozprawy doktorskie i habilitacyjne. Inicjaty-
wy te tworzone są w większości przez biblio-
teki, które tym samym przyczyniają się do
propagowania i upowszechniania otwartości
w nauce. Również polskie biblioteki naukowe
zaczynają uczestniczyć w popularyzacji i wdra-
żaniu tego modelu udostępniania wyników
badań naukowych.

Konferencję wzbogacił ponadto referat dr
Justyny Balcarczyk z Wydziału Prawa, Admi-
nistracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocław-
skiego, która poruszyła zagadnienia związane
z digitalizacją utworu, przybliżyła instytucje
związane z prawem autorskim, omówiła także
aspekt dostosowania prawa polskiego do eu-
ropejskiego. Kolejny referent Marcin Skrabka
- redaktor naczelny Wydawnictwa Good Bo-
oks, wykładowca z Uniwersytetu Wrocław-
skiego, zaprezentował temat *Dzieła osierocone
szansą dla bibliotek*. Dzieła osierocone to takie,
które pozostają pod ochroną praw autorskich,
przy czym ich twórca bądź właściciel nie może
zostać zidentyfikowany lub odnaleziony. Sy-
tuacja ta powoduje, że nie można uzyskać od

niego zgody na upublicznienie
danych publikacji, obrazu, fo-
tografii itp. Trudności związa-
ne z odnalezieniem właściciela
praw autorskich powodują nie-
jednokrotnie, że dane dzieło nie
zostaje włączone do zbiorów
biblioteki cyfrowej. Dostęp do
nich możliwy jest jedynie w czy-
telniach bibliotek, archiwach
czy prywatnych zbiorach. Nie
można również opublikować
ich wznowień czy wykorzystać
fragmenty w innych utworach
czy pracach. W następnym referacie Tomasz
Kalota z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wro-
cławiu, podjął się odpowiedzieć na pytanie:
*Biblioteka cyfrowa jest miejscem życia czy wege-
tacji dla cyfrowej publikacji?* W swoim referacie
przedstawił rozwiązania informatyczne pozwa-
lające na mobilność bibliotek. Mówił o gra-
lacji treści na zwiększenie mobilności myśli,
mobilnych formatach (EPUB, MOBIpocket,
PDF), a także wielkoformatowości publikacji
(Wolne lektury, Złote Myśli, eBooki.com.pl),
odpowiednim OCR, który jest warunkiem
dobrego udostępniania, a także o linkowaniu
do obiektów cyfrowych i analizie kosztów lin-
ków w Bibliotece Cyfrowej.

Konferencja stała się okazją do wymia-
ny doświadczeń pomiędzy bibliotekarzami.
Wszystkich zainteresowanych pogłębieniem
powyższej tematyki odsyłam do materiałów
konferencyjnych dostępnych w Dolnośląskiej
Bibliotece Cyfrowej, zawierających część pre-
zentowanych referatów¹. Przygotowane mate-
riały, jak czytamy we wstępie, *pokazują z jednej
strony problemy z jakimi spotykają się w swojej
pracy bibliotekarze, a z drugiej podkreślają stałe
podejmowanie przez biblioteki wyzwań związa-
nych z zaspokojeniem potrzeb użytkowników na
nowe usługi informacyjne, edukacyjne i ułatwia-
jące komunikację naukową*.

Logo Open Access

Przypisy

1. Zob. *Biblioteki cyfrowe organizacja – prawo –
funkcjonowanie*, praca zbiorowa pod red. Joanny
Czyrek i Bożeny Górnej, Wrocław 2012. Dostęp:
<http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetadata?id=17851&from=publication>

► Henryka Karolewska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Jubileusz Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu

16 lutego 2013 r. w mroźne sobotnie przedpołudnie w sali nr 36 kaliskiego ratusza spotkali się miłośnicy książki: członkowie, sympatycy, a także członkowie honorowi oraz goście Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu. Okazja była niecodzienna: świętowano jubileusz 35-lecia działalności stowarzyszenia. Wśród zaproszonych gości znaleźli się wiceprezydent Miasta Kalisza Dariusz Grodziński, radna Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Barbara Nowak oraz przedstawiciele towarzystw bibliofilskich: Wojciech Kochlewski z Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie oraz Kazimierz Krawiarz (prezes) i Stanisława Andrejewska z Wielkopolskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki w Poznaniu. Uroczystość, odbywającą się pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Kalisza, otworzyła prezes Ewa Andrysiak, wykładem: „Towarzystwo Przyjaciół Książki w Kaliszu (1977-2012) - 35 lat w służbie książki”. Ilustrując go prezentacją medialną, przygotowaną przez Bogumiłę Celer wspominała zasłużonych inicjatorów ruchu bibliofilskiego na ziemi kaliskiej z lat 1927-1936, m.in.: Mieczysława Siekiel-Zdzienickiego, Alfonsa Parczewskiego, ks. Jana Sobczyńskiego, Stefana Dybowskiego i Felicję Łączkowską oraz pasjonatów dzięki którym po 50 latach, 20 grudnia 1977 r. w bibliotece pedagogicznej reaktywowano oddział kaliski TPK: Eligiusza Kor-Walczaka, Stanisława Jaśkiewicza czy Władysława Kościelniaka. Pomysłodawca całego przedsięwzięcia, dyrektor biblioteki Krzysztof Walczak został pierwszym prezesem towarzystwa. W latach 1979-1992 przewodził bibliofilom

ówczesny dyrektor Kaliskiej Drukarni Akcydensowej Ryszard Templewicz, dzięki któremu ukazała się większość spośród 27 interesujących druków towarzystwa. Od listopada 1992 funkcję prezesa samodzielnego dziś towarzystwa pełni Ewa Andrysiak. Elitarne, bo liczące obecnie 37 osób grono bibliofilów zgodnie ze statutem organizuje spotkania, odczyty i prelekcje związane z książką. Podczas uroczystości wracano pamięcią do wielu spośród niemal stu spotkań, nierzadko o charakterze naukowym. Za niezapomniane z pewnością uznać można grudniowe uczyty kulinarno-literackie sprzed lat, podczas których gospodarze - państwo Anna i Ryszard Templewiczowie częstowali gości zupą cebulową (spotkanie *Nasze książki kucharskie*, 1994), czy kartoflami nadziewanymi grzybami (spotkanie świąteczno-noworoczne, 1987). Ze szczególnym sentymentem wspomniano też spotkania z Władysławem Kościelniakiem m. in. w jego pracowni z okazji 80 rocznicy urodzin artysty (1996), w następnym roku poświęcone *Statutowi Kaliskiemu* Artura Szyka, a w 2010 promujące jego ostatnią książkę *Leksykon kaliski*. Tajniki swego warsztatu zdradzał grafik Czesław Woś (2008), oryginalne „japoniana” – eksponaty i wydawnictwa serwowała wraz z japońską herbatą Danuta Jankowska (spotkanie *Moje fascynacje Japonią i książką japońską*, 2005), zaś fascynacjami literacko-artystycznymi zakłętymi w ekslibrisach zachwycała Janina Kościelniak (2011). Wzruszające były spotkania poświęcone zmarłym zasłużonym sympatykom towarzystwa: Wacławowi Klepanemu i Janinie Gzowskiej. Podczas czterech spotkań godnością członka honorowego TPK obdarzeni zostali: Władysław Kościelniak, Ryszard Temple-

wicz, Janina Kościelniakowa i dr med. Zbigniew Kledecki. Atrakcją dla członków TPK stanowiły wizyty gości z Wrocławia, Łodzi i Warszawy, np. spotkanie z pisarką Wandą Karczewską (1987) czy gawędy prezesa Zarządu Głównego TPK Michała Hilchena. Towarzystwo Przyjaciół Książki w Kaliszu było także współorganizatorem kilku wystaw (w tym ekslibrisów W. Kościelniaka i Cz. Wosia), brało udział w zjazdach i spotkaniach zorganizowanych przez bratnie towarzystwa bibliofilskie oraz samo było organizatorem wysoko ocenionego X Ogólnopolskiego Zjazdu Bibliofilów, który odbył się w dniach 14-16 września 2007 r. Jego owocem był starannie opracowany *Pamiętnik Zjazdu*.

Podczas sobotniego jubileuszu głos zabrała radna Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Barbara Nowak, która życzyła kaliskim bibliofilom dalszego zapału w dobie narastającego wśród młodzieży braku zainteresowania tradycyjną książką. Wiceprezydent Kalisza Dariusz Grodziński – jako miłośnik książki goszczący kilkakrotnie na spotkaniach TPK, odczytał list gratulacyjny od prezydenta Janusza Pęcherza, doceniającego działania towarzystwa. Serdeczne słowa skierowali do kaliskiego stowarzyszenia również goście z Towarzystwa Bibliofilów Polskich z Warszawy oraz Wielkopolskiego Towarzystwa Miłośników Książki z Poznania, odczytano adresy okolicznościowe od Rycerskiego Zakonu Bibliofilskiego z Krakowa oraz Kapituły Orderu Białego Kruka w Krakowie, a także od Towarzystwa Miłośników Książki i Ekslibrisu z Katowic. Na zakończenie oficjalnej części uroczystości pani prezes wręczała obecnym numerowane i sygnowane egzemplarze wydanego z okazji jubileuszu intrygującego druczku autorstwa Bogumiły Celler *Eligiusza Kor-Walczaka bibliofilskie wyznania*, po czym wszyscy udali się do restauracji ratuszowej, by rozkoszując się specjałami kuchni polskiej rozprawiać o wyższości pięknych i rzadkich książek nad nośnikami cyfrowymi.

Jubileuszowi TPK tradycyjnie towarzyszyła wystawa eksponowana w holu Książnicy Pedagogicznej przygotowana przez Ewę Andrysiak, Henrykę Karolewską. Tym razem prezentowane były *Małe i poży-*

teczne wydawnictwa miniaturowe w zbiorach członków Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu. W czterech gablotach znalazło się ponad 200 wybranych miniatur książkowych polskich i zagranicznych ze zbiorów przede wszystkim Ewy Andrysiak, Henryki Karolewskiej, a także Ewy Obały. Uzupełnienie stanowiły skany fragmentów książeczek, m.in. z serii *Mały skarbczyk porad życiowych*, publikacji poświęconych historii miniatur oraz ilustracji z albumu *Miniature Books: 4,000 Years of Tiny Treasures*, przedstawiających biblioteczki i gabloty przeznaczone do kolekcjonowania mini książeczek.

Uczestnicy jubileuszu (fot. Ewa Obała)

Od lewej: Ewa Andrysiak, Wojciech Kochlewski, Krzysztof Walczak, Kazimierz Krawiarz. W tle od lewej Urszula Zybura i Barbara Nowak (fot. Ewa Obała)

► Bogumiła Celer, Aldona Zimna

Bibliotekarze Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

„Edukacja informacyjna i medialna w szkole” - relacje z warsztatów

W ostatnich latach szczególnego znaczenia nabiera edukacja informacyjna, rozumiana jako przygotowanie ludzi do posługiwania się informacją, uświadamianie jej roli we współczesnym świecie. Jak pisze E. J. Kurkowska *nie chodzi jedynie o wyrobienie pewnych umiejętności związanych z wyszukiwaniem informacji, chociaż są one nadal niesłychanie ważne. Coraz większego znaczenia nabierają umiejętności krytycznej oceny znalezionej informacji oraz kreowania nowej, a także wiedza o społecznych jej aspektach*¹. Ideę właściwego przygotowania ludzi do posługiwania się informacją najczęściej określa się angielskim terminem *information literacy*. Funkcję desygnatu powyższego terminu pełnią takie zwroty w języku polskim jak: przysposobienie informacyjne, umiejętności informacyjne, kompetencje informacyjne,

Głównym celem warsztatów było przekazanie uczestnikom wiedzy i narzędzi potrzebnych do opracowania strategii edukacji informacyjnej i medialnej (EIM) w ich instytucjach. Tematyka warsztatów zamykająca się w trzech hasłach: *Umożliwić, Zachęcić, Zobowiązać* skłoniła do udziału także bibliotekarzy z Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

Zajęcia prowadził dr Albert Boekhorst, który do 2009 r. pracował na Uniwersytecie w Amsterdamie. Obecnie pełni funkcję wizytującego profesora na Wydziale Informacji Naukowej Uniwersytetu w Pretorii (RPA), ponadto jest członkiem Sekcji IFLA Information Literacy (Edukacja Informacyjna), zarządu ENSIL (zob. Proklamacja ENSIL „Biblioteka w każdej szkole”: www.ensil-online.org/site/). A. Boekhorst to także doświadczony trener,

» Umożliwić - stworzenie programu EIM.

» Zachęcić - przez pokazanie jak EIM można wykorzystać w pracy z uczniami

» Zobowiązać - nauczycieli do włączenia elementów EIM do lekcji

edukacja informacyjna, kultura informacyjna, czasami pozostawia się go w oryginalnym brzmieniu, bez tłumaczenia². Szczególną rolę w kontekście potrzeby kształtowania kompetencji informacyjnych odgrywają biblioteki.

Wychodząc naprzeciw aktualnym potrzebom w siedzibie Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu 20 lutego 2013 r. odbyły się warsztaty dla nauczycieli oraz bibliotekarzy „Edukacja informacyjna i medialna w szkole”. Organizatorem warsztatów była Komisja ds. Edukacji Informacyjnej działająca w ramach Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Komisję reprezentowała Ewa Rozkosz.

współtwórca wielu publikacji z zakresu edukacji informacyjnej i medialnej wydanych pod patronatem IFLA, UNESCO i innych organizacji międzynarodowych.

Warsztaty składały się z dwóch części. W pierwszej dr A. Boekhorst przedstawił uczestnikom teoretyczne założenia edukacji informacyjnej. Omówiony został termin *information literacy*, który po raz pierwszy użyty został przez prezydenta Information Industry Association Paula Zurkowskiego w publikacji *The Information Service Environment: Relationships and Priorities* (Washington 1974). Według niego osoby, które zostały odpowiednio przy-

gotowane do zastosowania informacji w pracy można nazwać *information literates*, Zurkowski przeciwstawił je osobom, które potrafią pisać i czytać, ale nie są zdolne do oceny wartości informacji oraz jej kształtowania w zależności od swoich potrzeb, osoby te określił jako *information illiterates*. Dr A. Boekhorst zauważył, iż ważnym wydarzeniem było oświadczenie American Library Association Presidential Committee on Information Literacy na temat edukacji informacyjnej ogłoszone w 1989 r. Amerykańska organizacja biblioteczarska określiła wówczas znaczenie *information literacy* we współczesnym świecie oraz rolę bibliotek w edukacji z tego zakresu.

W późniejszym okresie istotne znaczenie dla rozwoju tego terminu miała m.in. *Deklaracja Paryska* powstała po spotkaniu ekspertów z zakresu *information literacy* w 2003 r., czy też obrady podczas Konferencji w Aleksandrii w 2005 r. W opracowanej w wyniku obrad tzw. *The Alexandria Proclamation* zapisano, iż *information literacy* stanowi rdzeń uczenia się ustawicznego³. Otwarte zasoby związane z edukacją informacyjną w szczególności sposób promuje UNESCO. W ostatnim czasie organizacja wydała interesującą publikację pt.: *Overview of Information Literacy Resources Worldwide*. Książka zawiera zbiór linków do ogólnie dostępnych (otwartych) zasobów elektronicznych związanych z edukacją informacyjną: stron internetowych, prezentacji, książek itp. Doboru linków dokonali autorzy pochodzący z różnych części świata. Obok rozdziałów odsyłających do zasobów w języku norweskim, portugalskim czy rosyjskim, czytelnik odnajdzie również rozdział z linkami do polskich treści (publikacja obejmuje zasoby w 42 językach)⁴.

W drugiej części odbyły się ćwiczenia w grupach, podczas których zwrócono uwagę na:

- rozpoznawanie potrzeb informacyjnych,
- przełożenie potrzeb na pytanie,
- identyfikacja źródeł informacji,
- aplikacje wiedzy za pomocą odpowiedniej technologii informacyjnej,
- wybór źródeł informacji, ich system rozpoznawania,

Od lewej: dr Albert Boekhorst, tłumacz i Ewa Rozkosz (fot. Magdalena Pilińska)

- ewaluacja źródeł – szukanie najbardziej odpowiednich, wiarygodnych i najnowszych.

W czasie warsztatów bibliotekarze w grupach tworzyli wizję i misję swoich bibliotek, a następnie dokonali analizy SWOT. Wypracowanie tych czynników miało pomóc w ustaleniu hierarchii celów pracy związanych z wprowadzeniem edukacji informacyjnej w szkole lub bibliotece⁵.

Dr Albert Boekhorst przekonywał, iż zadaniem bibliotekarzy jest uświadamianie ludzi nieświadomych swoich kompetencji poprzez np. proponowanie szkoleń. Uczestnicy warsztatów wyszli ze spotkania ze świadomością, iż poprzez naukę stajemy się coraz bardziej kompetentni w procesie komunikacji.

Przypisy

1. E. J. Kurkowska, *Edukacja informacyjna w bibliotece*, Warszawa 2012, s. 10.
2. Tamże, s. 12-13.
3. Por. tamże, s. 116-117.
4. Publikację można pobrać nieodpłatnie w formacie PDF na blogu Edukacja Informacyjna prowadzonym przez Ewę Rozkosz (dostęp: <http://www.edukacjainformacyjna.pl/2013/02/unesco-linkuje-do-zasobow-zwiazanych-z-edukacja-informacyjna/#more-368>)
5. Por. *Edukacja informacyjna i medialna w szkole – warsztaty dla nauczycieli i bibliotekarzy*. Dostęp: http://www.dbp.wroc.pl/biblioteki/wroclaw/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=596&tmpl=component&format=raw&Itemid=80

► Ewa Obała

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Książki regionalne w naszych bibliotekach

W ramach ogólnopolskiej akcji promującej czytelnictwo i podkreślającej znaczenie książki w życiu człowieka, chcemy włączyć się do tego ruchu, by rekomendować książki, które ukazały się w ostatnim czasie na lokalnym rynku wydawniczym. Celem poniższego przeglądu jest przedstawienie publikacji związanych z Kaliszem i jego regionem. Warto zauważyć, że w wielu przypadkach autorami prezentowanych książek są bibliotekarze.

Przegląd należy rozpocząć od propozycji cieszących się największym zainteresowaniem czytelników. Taką perłą wydawniczą można nazwać serię „Kaliszanie” poświęconą postaciom, które wywarły znaczący wpływ na dzieje grodu nad Prosną poprzez swoje czyny, talent czy działalność lub też, pochodząc z Kalisza, zaznaczyły się zaszczytnie w kraju lub za granicą. Inicjatorem i redaktorem serii jest prof. Krzysztof Walczak, natomiast wydawcą Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Serię zainaugurował tomik *Alfons Parczewski (1849-1933). Kaliszanie – rektor Wszechnicy Wileńskiej*. Publikacja przypomina postać prawnika, historyka, etnografa, zasłużonego działacza społecznego i politycznego, profesora Uniwersytetu Warszawskiego, rektora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. O jego życiu, bogactwie zainteresowań i różnorodnej działalności napisała prof. Uniwersytetu Łódzkiego Ewa Andrysiak, wicedyrektor Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

Druga publikacja z serii „Kaliszanie” zatytułowana *Adam Chodyński (1832-1902). Historyk Kalisza* prezentuje życiorys i dokonania znakomitego kaliszczanina, który z zawodu i życiowej konieczności był prawnikiem, z zamiłowania natomiast dziennikarzem, historykiem oraz badaczem przeszłości grodu nad Prosną. Autorem książki o Adamie Chodyńskim jest prof.

Uniwersytetu Wrocławskiego Krzysztof Walczak, dyrektor Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

Postaci wybitnego humanisty, naukowca, rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie i pierwszego prezesa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk poświęcona jest kolejna pozycja pt. *Edward Polanowski (1936-1992). Badacz dziejów miastowiecznego Kalisza*. Jej autorką jest dr Anna Szurczak, filolog, emerytowany pedagog i metodyk, pracujący niegdyś w Zakładzie Metodyki Literatury i Języka Polskiego na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu z siedzibą w Kaliszu.

Czwarta książka z cyklu „Kaliszanie” nosi tytuł *Stanisław Wojciechowski (1869-1953). Prezydent z Kalisza*. Ukazuje ona życie prywatne oraz działalność społeczną i polityczną drugiego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (1922-1926). Postać Stanisława Wojciechowskiego, który po latach milczenia został uhonorowany w swoim rodzinnym mieście patronatem nad Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Kaliszu przypominała dr Elżbieta Steczek-Czerniawska - wykładowca, regionalistka, wieloletni dyrektor III Liceum im. M. Kopernika w Kaliszu.

Dr Agata Walczak-Niewiadomska, kaliszanka, nauczyciel akademicki Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego jest autorką następnego tomiku pt. *Jan Sobczyński (1861-1942). Kronikarz Kalisza*. Jej bohater to wybitny duszpasterz, znakomity społecznik, historyk, bibliofil – proboszcz kaliskiego kościoła św. Mikołaja (dzisiejszej katedry).

Opisana postać w szóstej tego typu publikacji to *Stawomir Czerwiński (1885-1931). Minister oświaty, przyjaciel Kalisza*, który był uczestnikiem kaliskiego strajku szkolnego w 1905 r. oraz cenionym ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego II Rzeczypospolitej. Jego życie, pracę i działalność społecznie przedstawił dr Piotr Gołdyn, humanista, historyk i regionalista z Konina.

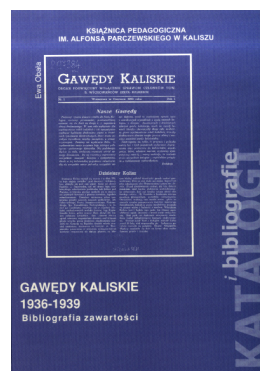
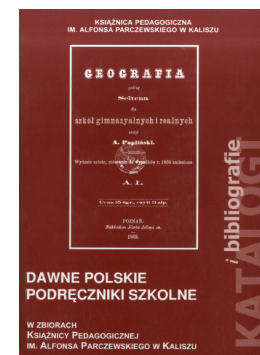
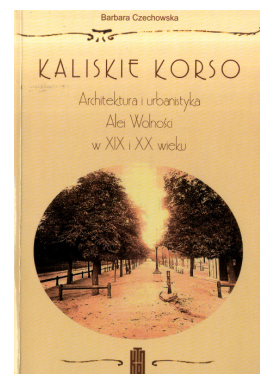
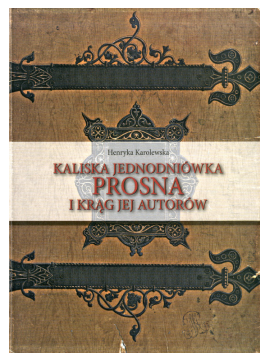
Książki serii „Kaliszanie” pisane są w sposób popularny, bogato ilustrowane i bardzo starannie wydane.

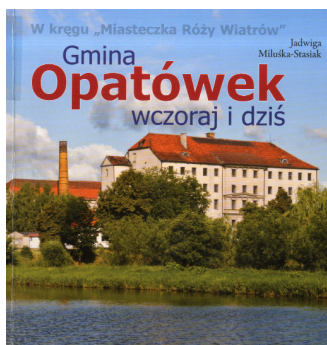
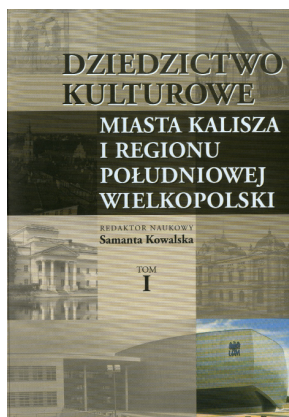
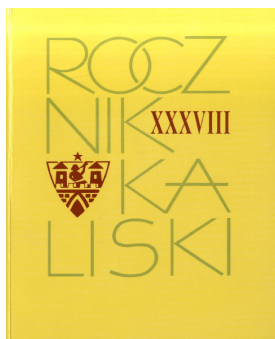
Inny gatunek literatury, stanowi publikacja pod nazwą *Kaliszka Jednodniówka Proсна i krąg jej autorów*. Przedstawia ona unikatową inicjatywę wydawniczą podjętą przez Towarzystwo Dobroczynności w Kaliszu w 1895 r. oraz jej autorów. Publikacja to praca Henryki Karolewskiej, kierownika działu informacyjno-bibliograficznego Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu. Na podkreślenie zasługuje okładka książki, która nawiązuje do oryginalnej okładki jednodniówki.

Kaliszkie Korso. Architektura i urbanistyka Alei Wolności w XIX i XX wieku to książka autorstwa kaliszanki Barbary Czechowskiej – absolwentki historii sztuki na Uniwersytecie Wrocławskim. Publikacja otwiera przed czytelnikami ponad dwustuletnią historię jednej z najpiękniejszych ulic grodu nad Prosną, nazywanej niegdyś „cesarszową” kaliskich ulic oraz przybliża sylwetki architektów, nadających jej kształt.

Kolejna seria wydawnicza, która od lat ukazuje się na lokalnym rynku to „Katalogi i bibliografie”. W jej ramach Książnica Pedagogiczna i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wydały katalog *Dawne polskie podręczniki szkolne w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu* pod red. prof. K. Walczaka. Publikacja obejmuje polskie podręczniki począwszy od najstarszych z 1755 po rok 1971 pogrupowane chronologicznie oraz według przedmiotów i typów szkół. Opisy bibliograficzne zebrała Iwona Maciejewska, a całość uzupełniają indeksy opracowane przez Annę Wojtynek.

W wyżej wymienionej serii ukazały się także *Gawędy Kaliskie (1936-1939). Bibliografia zawartości*, autorstwa Ewy Obały, kierownika działu magazynów i konserwacji zbiorów Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu. Publikacja ta przynosi ciekawy i nieznany materiał bibliograficzny, ściśle związany z dziejami Kalisza i losami wielu jego mieszkańców. „Gawędy Kaliskie” wydawane przez Stowarzyszenie Wychowawców Szkół Kaliskich wychodzące w Warszawie w okresie mię-

dzywojennym to zbiór wspomnień absolwentów miejscowych szkół. Na łamach pisma pojawia się wielu kaliszan drugiej połowy XIX i początku XX w. oraz działalność ich Towarzystwa. Książka posiada indeksy, a poszczególne opisy bibliograficzne są wzbogacone obszernymi adnotacjami.

Znanym i cenionym wydawnictwem, które ukazuje się od lat w naszym mieście jest „*Rocznik Kaliski*” wydawany przez Oddział Kaliski Polskiego Towarzystwa Historycznego, od kilku już lat wspólnie z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk. Najnowszy tom XXXVIII czasopisma pod redakcją dr. Andrzeja Nowaka, wykładowcy Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, porusza wiele inspirujących tematów dotyczących historycznych i współczesnych zagadnień związanych z Kaliszem i jego regionem. Autorzy ze środowiska bibliotekarskiego, którzy zamieścili w nim swoje prace to: dr Danuta Wańka, kierownik Biblioteki Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu pisząca o Wielkopolsce i Wielkopolanach na łamach „*Łowca Polskiego*” (1989-2011) oraz o Bibliotece Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a także dr Bogumiła Celer omawiająca jubileusz 120 lat chóralnego śpiewu w bazylice kaliskiej.

Na uwagę zasługuje również kolejny, dwunasty już numer „*Zeszytów Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*” *W kręgu kaliskich badań nad sztuką i kulturą artystyczną*, pod redakcją dr Iwony Barańskiej, nauczyciela akademickiego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz członka zarządu Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Tom przynosi nowe informacje na temat sztuki, archeologii, architektury i kultury artystycznej Kalisza. Wśród rozpraw znalazły się m.in. artykuły pióra bibliotekarzy: *Bibliografia niemieckich wydawnictw miniaturowych* opracowana przez prof. E. Andrysiak, sprawozdania: Anny Wojtyńki *Bibliotekarze Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu w Saksońskiej Bibliotece Krajowej – Państwowej i Uniwersyteckiej Bibliotece w Dreźnie*, dr B. Celer *Konferencja naukowa Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej. Funkcje i wyzwania w XXI wieku* oraz E. Obały *II Konferencja z cyklu "Dobra rada nie zawada". Porady dla zakochanych i ku serc pokrzepieniu*. W dziale „Z żałobnej karty” wspomnienie o Wacławie Klepandym zamieścił prof. K. Walczak, a *Bibliografię KTPN* sporządziła H. Karolewska.

Prawie 900-letniej historii gminy Opatówek i postaciom z nią związanym oraz parafii w Opatówku poświęciła unikatowe dzieła Jadwiga Miłuska-Stasiak – wieloletni dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów. *Gmina Opatówek wczoraj i dziś. W kręgu Miasteczka Róży Wiatrów* oraz monografia *Z dziejów parafii w Opatówku* wydana z okazji 100-lecia konsekracji kościoła w Opatówku – to bogato ilustrowane wydawnictwa Gminnej Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku. Ich treść pozwala czytelnikowi odbyć pasjonującą wędrowkę po najciekawszych i najpiękniejszych zakątkach gminy Opatówek, prześledzić interesującą historię świątyni i parafii w Opatówku oraz biografie ludzi z nią związanych.

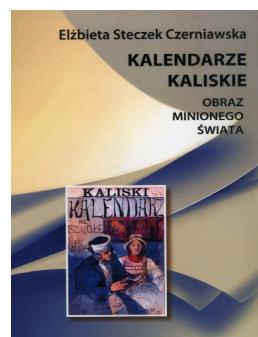
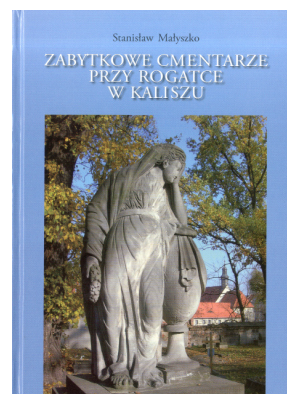
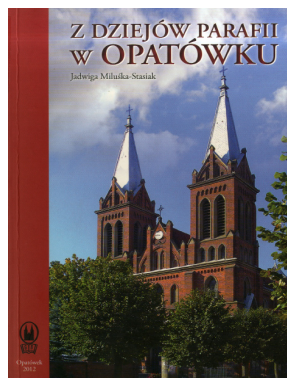
Godna polecenia jest także nowa seria wydawnicza nosząca tytuł *Dziedzictwo kulturowe miast Kalisza i regionu południowej Wielkopolski*, która ukazuje się dzięki Wydziałowi Pedagogiczno-Artystycznemu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pomysłodawczynią i redaktorem naukowym serii jest dr Samanta Kowalska, prawnik, bibliotekoznawca

i nauczyciel akademicki kaliskiego wydziału Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, która, tworząc ją, kierowała się ideą przybliżenia mało rozpoznanych obszarów kulturowych Kalisza i regionu południowej Wielkopolski. W ostatnim czasie wydany został drugi tom tego cyklu, ukazujący nieznanne wydarzenia, mało spopularyzowane osobowości, ocalałe zabytki architektoniczne oraz dzieje oświaty i książki kaliskiej. Wśród artykułów znalazły się m.in. prace bibliotekoznawców, takie jak *Rola i znaczenie badań nad regionalnym i lokalnym dziedzictwem kulturowym* prof. Mariana Walczaka, *Południowa Wielkopolska jako nierozpoznany obszar unikatowego dziedzictwa kulturowego* i *Akta notarialne Kalisza z okresu międzywojennego (1918-1939)* dr S. Kowalskiej, *Stan badań nad dziejami książki w Kaliszu i regionie* dr D. Wańki, *Motyw księdza-patrioty w literaturze polskiej XIX wieku na wybranych przykładach* Pawła Witwickiego, *Nazwy osobowe w księdze metrykalnej parafii św. Kazimierza Królewicza w Kotlinie w latach 1889-1949* oraz *Duchowieństwo Wielkopolski pod zaborem pruskim wobec Powstania Styczniowego* Katarzyny Witwickiej.

Ciesząc się uznaniem czytelników i na ich życzenie wznowione i uzupełnione zostało wydawnictwo z 2003 r. *Zabytkowe cmentarze przy Rogatce w Kaliszu* autorstwa Stanisława Małyszki. Jego autor, historyk i etnograf, badacz dziejów Kalisza i okolic, pracownik Kaliskiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu, stworzył monografię trzech nekropolii kaliskich. Cmentarze: Miejski, prawosławny i ewangelicki przy Rogatce są częścią historii miasta, jak również świadectwem wydarzeń i losów jego mieszkańców. Są także bogatym źródłem wiedzy na temat historii sztuki, symboliki, ikonografii, języka i rzemiosła.

Kolejna książka, która trafia właśnie na bibliotekarskie półki, to praca *Z dziejów chóralistyki kaliskiej. 150 lat chóralnego śpiewu w Bazylice Kaliskiej* przedstawiająca dzieje Towarzystwa Śpiewaczego „Echo” w Kaliszu. Pokazuje historię towarzystwa oraz ludzi, którzy odegrali dużą rolę w upowszechnianiu muzyki chóralnej i działalności Chóru Męskiego, a później Chłopięco-Męskiego Bazyliki Kaliskiej. Autorką publikacji jest dr B. Celer, kierownik działu zbiorów specjalnych Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu, a redaktorem edycji Marek Łakomy, pomysłodawca i wieloletni dyrygent tegoż chóru.

Ostatnie wydawnictwo należące do nowej serii humanistycznej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu to *Kalendarze kaliskie. Obraz minionego świata* dr Elżbiety Steczek-Czerniawskiej. Autorka przypomina charakterystyczne zjawisko w miejscowym ruchu wydawniczym, śledząc historię kalendarzy kaliskich od XVII do XX wieku, analizując ich zawartość, kształt edytorski i krąg twórców. Przegląd kalendarzy tłoczonych w Kaliszu na przestrzeni ponad trzystu lat przynosi konstatację, że ich zawartość nie zawsze była dotąd doceniana.

WYSTAWY 2013

Biblioteka Główna im. Adama Asnyka w Kaliszu

**Literatura Polska znaczkami pisana.
Adam Asnyk w 175. rocznicę urodzin**

**Ekspozaty filatelistyczne ze zbiorów
Jerzego Bielawskiego**

termin: 22 lipca - 14 października 2013

Ilustracja ze strony: <http://www.asnyk.kalisz.pl>

Historia Parku Miejskiego w Kaliszu

... Rozstępują się aleje, wchodzę w park jak w dawne dzieje...
Wanda Karczevska

termin: 21 października 2013 r. – 13 stycznia 2014 r.

Pocztówka z lat 30. XX w. ze zbiorów Biblioteki Głównej
Miejskiej Biblioteki im. Adama Asnyka w Kaliszu

Kalisz. Fragment z nowego parku.

Fot. J. Miksański.

WYSTAWA FOTOGRAFICZNA

„Ze starego albumu”

Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu
serdecznie zaprasza

Wystawę można oglądać w siedzibie Biblioteki
przy ul. Nowy Świat 13

od 1 czerwca do 30 września 2013 r.

Prezentujemy :

- ▶ Portrety mieszkańców Kalisza
- ▶ Fotografie z rodzinnych albumów
- ▶ Oryginalne fotografie z przedwojennych zakładów fotograficznych

Zorganizowane grupy szkolne przyjmujemy po wcześniejszym uzgodnieniu pod
nr tel. (62) 767 68 83

**Pamiętaj
o uśmiechu**

Dowcipny bibliotekarz

Hrabia A., posiadający bogatą bibliotekę, zaprosił pewnego literata do skatalogowania księgozbioru. Ponieważ zajęcie takie wymaga wielkiego natężenia wzroku i sił umysłowych, literat zmuszony był pokrzepiać się często przy pracy koniakiem Szustowa.

Pewnego razu hrabia przyszedł obejrzeć bibliotekę i ku swemu zdziwieniu znalazł mnóstwo próżnych butelek po koniaku Szustowa.

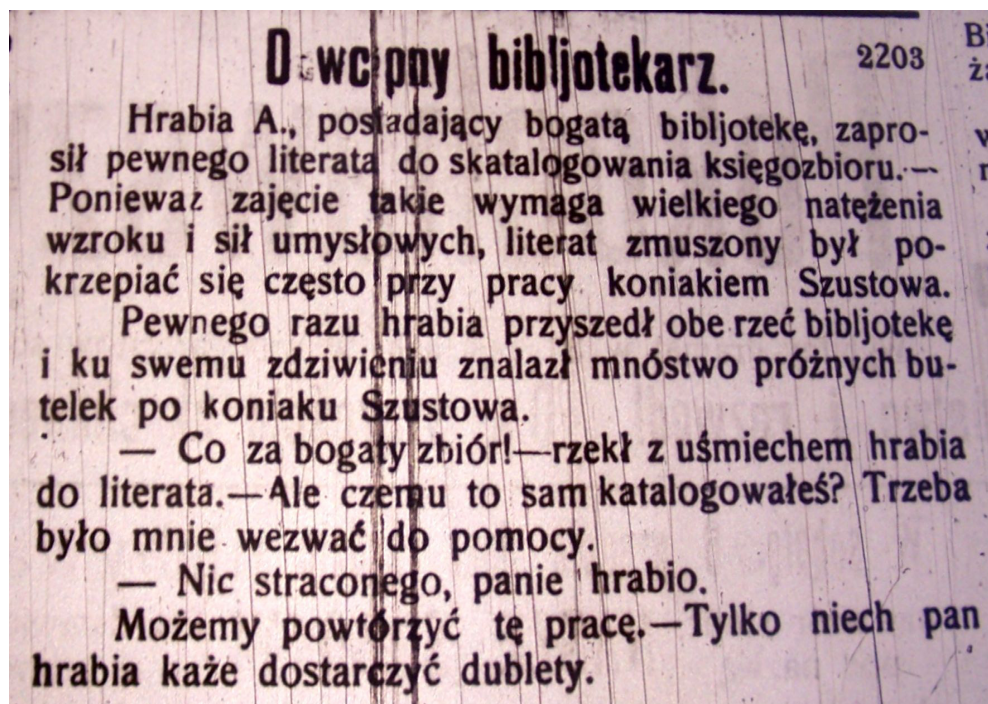
- Co za bogaty zbiór! – rzekł z uśmiechem hrabia do literata. – Ale czemu to sam katalogowałeś? Trzeba było mnie wezwać do pomocy.

- Nic straconego, panie hrabio.

Możemy powtórzyć tę pracę. – Tylko niech pan hrabia każe dostarczyć dublety.

GAZETA KALISKA Nr 281, 7.XII.1913, s. 2

Ze zbiorów Biblioteki Głównej MBP im. Adama Asnyka w Kaliszu

Informacje dla Autorów

1. Warunki ogólne:
 - ▶ należy przysyłać prace wyłącznie własnego autorstwa
 - ▶ przysłane teksty nie mogą być wcześniej nigdzie publikowane
2. Wymogi techniczne:
 - ▶ teksty należy przysyłać elektronicznie na adres: blizejbiblioteki@interia.pl lub dostarczać osobiście na płycie CD w formacie Word (rozmiar czcionki: 11, interlinia: 1)
 - ▶ należy załączyć osobno materiały ilustracyjne (w formacie .jpg, .gif lub .tiff) wraz z podaniem ich źródeł
 - ▶ maksymalna objętość artykułu to 15 stron znormalizowanego artykułu (rozmiar 12, interlinia 1,5)
 - ▶ oprócz artykułu należy nadesłać krótką notkę nt. autora (w górnej, lewej części artykułu imię i nazwisko, stopień/ tytuł naukowy, nazwa instytucji macierzystej (biblioteki), adres, e-mail)
3. Prace zakwalifikowane:
 - ▶ każdy artykuł przechodzi proces redakcji
 - ▶ redakcja zastrzega sobie prawo do wyboru materiałów do publikacji, robienia korekty oraz skracania tekstu
 - ▶ każdy autor przed drukiem podpisuje zgodę na nieodpłatną publikację oraz oświadczenie o autorstwie tekstu.

**Zapraszamy Autorów do nadsyłania artykułów
oraz sprawozdań i komunikatów.**

Blżej Biblioteki. Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej

Rada redakcyjna: prof. dr hab. Ewa Andrysiak
prof. dr hab. Krzysztof Walczak
mgr Adam Borowiak
mgr Jadwiga Miluška-Stasiak

Redaktor naczelna: dr Bogumiła Celer
Sekretarz redakcji: mgr Anna Wojtyńska

Zespół: mgr Maria Kubacka-Gorwecka (Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Kaliszu), mgr Monika Sobczak-Waliś (Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Kaliszu), mgr Małgorzata Judasz (Gminna Biblioteka Publiczna im. Braci Gillerów w Opatówku), mgr

Henryka Karolewska (PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu), mgr Bogusława Nowicka (Biblioteka Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu), mgr Jerzy Wasilkowski (PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu)

Wydawca: PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu

Adres redakcji: 62-800 Kalisz, ul. Nowy Świat 13
tel. (62) 767-68-83, e-mail: blziejbiblioteki@interia.pl

Druk Dangraf Kalisz